

Razgled po svetu.

Avstrija.

Dunaj. — Tu kroži čudna govorica, ki pravi, da je bil nedavno umor Koptass Effendi, guverner otoka Samos, in sedanja agitacija v Kreti rezultat v Rimu snovanega načrta, po katerem bi bil to drugi del kraljevine v Arhipiju, kojega krono bi baje ponudili vojvodi Abbrincov. Taka država bi povzročila raznožje sile v Sredozemskem morju v korist Italije.

Ljubljana. — 21. aprila so napravili z avtomobilom izlet iz Spod. Šiške na Posavje, katerega so se vdeležili: g. Janez Rojina, klepar v Šiški, krojaški mojster g. Josip Rojina in njegova soproga, g. Čamerik in 14letna ediniča gostilničarke g. Keržičeve v Sp. Šiški, gđe. Mici Keržič.

Vračajoč se ob 11. uri zvečer so prišli po Dunajski cesti do topničarske vojašnice, kjer so srečali voz nekega mesarja. Ker voz ni imel luči, ga je sofer Čamerik prepozno zapazil in se ni mogel izogniti. Avtomobil je s tako silo zadel ob voz, da sta zadnji dve kolesi odleteli. Vsled silnega trčenja je gospodična Kržičeva odletela z avtomobila v konfin ter čez nekaj minut izdahnila mlado življenje. Gg. Čamerik in Josip Rojina sta težko a ostali manje poškodovani.

Ljubljana. Financ avstrijskih kronovin so vobče obupne. Skupaj znašajo letni deficiti dežel okroglo 90 milijonov kron, pa bodo še narasli, ker je v nekaterih deželah treba zvišati učiteljske plače. Deficit kranjske dežele znaša 1.650.000 K.

Italija.

Rim. — Italijanska flota je 4. t. m. zavzela otok Rhodos. Rhodos je največji vzhodni turški otok v Aegijskim morju, ki meri 550 stirska milj in ima 30.000 prebivalcev, ki so večinoma grški potomci.

Britanija.

Portsmouth. — Pomorščaki "White Star" parnika "Olympic", ki so po stavki kurjačev zapustili parnik, so bili pred policijskim sodnikom pod obtožbo hudodelstva upora procesirani in oproščeni. Sodnik je razsodil, da je obtožba proti 54 upornikom dokazana, toda zaradi obstoječih razmer, ne bi bilo umestno kaznovati krivce z zaporom ali pa v denarju.

Turčija.

Carigrad. — Zadnje poročilo o pogibelju parnika "Texas" v pristanišču Smyrne pravi, da parnik ni zadel ob mino, marveč so strelili nanj iz trdnjave in sicer zaradi tega, ker se ni držal proste prometne črte ter plul v prepovedani kanal.

Carigrad. — Po daljšem posvetovanju je sklenilo ministristvo, da Dardanele odpre, ki so bile 18. aprila t. l. zaprte. Pridržuje si pa pravico, da jih takoj zopet zapre, ko hitro se vladi zdi potrebno.

Švica.

Bern. — Trgovinska zbornica v Švici je sklenila, da priporoča vpeljavo cenejšje poštnine v svetovnem poštneju prometu. V trgovinsko-zborničnem kongresu, ki se bo vršil dne 24. septembra t. l. v Bostonu, bo predlagano, da se takozvani "Pennyporto" (1 cent od pisma) vpelje.

Portugal.

Lizbona. — Vse kaže, da nameravajo monarhisti prodreti in zasedati severne province Portugalske. Tako se glasijo informacije tukajšnjih vladnih uradov. Ta naklep je poiskus, da bi se kralju pripomoglo k prestolu. V San Gregorio, ob španski meji je bila finančna straža napadena od monarhistov, in se jim je posrečilo dobiti orožje. Potem so se vrzili v La Ganiza, kjer so se vtaborili. — Jednaki slučajji so se vršili v drugih krajih severnih provinc. Kabineti je naročil vojnemu ministru, da ojači trupe v nemirnih provincah.

Nemčija.

Berolin. — Dne 1. t. m. je bil razpuščen veliki sindikat jekla. Ta trust je vse jeklarne cele dežele kontroliral in cene diktiral. Berolin. — Proračunska komisija državnega zbora je sprejela paragraf 3 vojne predloge, po katerem se vojni kori od 23 na 25 pomnožijo. Pri posvetovanju o pokritju stroškov, so socialdemokrati predlagali naj se vpelje davek od dedščin.

Francija.

Pariz. — Francoska vlada je sklenila, da ne dopusti demonstracije dne 1. maja, ki jih je nameravala splošna delavska federacija. Vojaštvo je imelo strog ukaz, vsako paradno formacijo zabraniti.

Mehika.

Washington. — Zajedno s prihodom novega mehikanskega poslanika v Washington, senor Manuel Calero, je prišel tudi zastopnik začasnega predsednika Gomeca, dr. Polikarpo Rueda, in prosil vlado Zdr. drž., da začasno vlado Mehike, kot vojnjočo roč pripisuje. Tudi poslanik Calero je poslal poročilo, v katerem pravi, da je punt omejen na državo Chihuahua. Seveda nemiri so tudi po drugih krajih Mehike, toda leti niso političnega značaja, marveč gonja roparjev v večji ali manjši meri. Vlada se s vsjo silo trudi, da bi rogovilenje zatrla in je v tej smeri že veliko storila. Calero zadržuje, da v Mehiki ne vlada anti-ameriško mišljenje. Mogoče, da se je pripetilo, da je bil kakšen Amerikanec od roparjev na životu ali imetju poškodovan, toda kaj takega se lahko pripeti povsod. — Vlada bo vse mogoče storila, da interese inozemcev varuje.

Dr. Rueda pravi v svoji noti, da je začasna vlada izvrstno organizirana država, postave izvršuje, življenje in imetje varuje in obveznosti napram tujim deželan izpolnjuje. Isto podpirajo državni in mnogi vasi. Poslanec pravi konečno, da začasna vlada je v vsakem oziru dejanska (de facto) in kot taka je vredna, da se jo tako pripozna in ji pripíše vse pravice bojevnne sile.

Kitajci iščejo zavetje.

Washington. — Več sto Kitajcev iz upornih krajev v državi Coahuila, Mehika, je zbežalo in vlado Zdr. drž. prosilo za začasno zavetišče. Grozna panika se jih je polastila, ko so mislili na klanje Kitajcev v zadnji mehikanski revoluciji, ter je več sto Kitajcev zbežalo v Piedras Negras, ki leži nasproti Teksasa. Njih prošnja je dospela 6. t. m. v Washington ter o njej razpravljata finančni tajnik McVeagh in trgovinski tajnik Nagel.

Bojna ladija poškodovana.

Chantham, Angleško, 6. maja. Angleška bojna ladija "Bulwark" je danes pri "Full power" manovru zavozila na Barren Sands, pri tem se je 12 oklopnih plošč tako vtisnilo, da je ladja morala odpluti v ladjedelnico.

Pokroviteljstvo Francije v Marokko.

Pariz. — Položaj v Marokko in vedno vznemirjenje, v zvezi s kripelitjem, kaže malo na to, da si bi Francija pridobila pokroviteljstvo, brez da bi dolgotrajni in krvavi boj vgladil pot. Iz poročil je razvideti, da je ondotno južno prebivalstvo naklonjeno Franciji. Sedaj se officijelno objavlja, da so Francozi v bitki pri El Maaziz 17 moč izgubili in 27 ranjenih na bojišče pustili.

Sultanovo vedenje kaže neko negotovost. Enkrat pravi, da se bo prestolu odpovedal, in čez par minut predružači svoj sklep ter zagotavlja, da se preseli v Rabat, a potem zopet da pojde na Francosko. Znani francoski general je rekel, da bo najmanj 12 let minulo, predno se jim posreči, spraviti Marokko pod njihovo kontrolo.

Za zunanje oglase ni odgovorno uredništvo ne upravnništvo.

Razne novice.

Več mrtvih.

Halifax, N. S., 6. maja. Ladja "Minia", ki je namesto "Mackay Bennett", nadalje iskala utopljenca "Titanie", katastrofe, je danes s 15 mrtvimi sem priplula. Med mrtve se nahaja tudi predsednik Grand Trunk železnice, Chas. M. Hays. Železnični uradniki so truplo sprejeli, ter ga s posebnim vlakom na dom umrlega odpeljali.

Nov parnik.

Nemški "Lloyd" je naročil v gdanski ladjedelnici nov parnik, ki bo zboljšana oblika "George Washingtona". Parnik bo 775 čevljev dolg in imel 35.000 kosmatih ton vsebine, temu nasprotno je "George Washington" 722 čevljev dolg in vsebuje 25.500 ton. — Novi parnik bo lahko sprejel 3700 oseb, med temi 500 prvega, 500 drugega in 600 tretjega razreda, ter 1400 v medkrov.

Jekleni trust.

New York, 7. maja. V tukajšnjem carinskem uradu je danes, od vlade imenovani komisar Henry P. Brown iz Philadelphie, pričel preiskavo v zadevi proti jekleni korporaciji, koje razpust zahteva vlada. Obtoženi so: J. P. Morgan, John D. Rockefeller, Andrew Carnegie, James H. Hill, George W. Perkins, E. H. Gary, Chas. M. Schwab, Henry C. Frick, Wm. H. Moore, Herman B. Beam, P. A. B. Widener, Daniel G. Reed, Chas. Steele, Edmund C. Converse in John D. Rockefeller ml. (Sami reveži. op. st.)

Dobro izgleda.

Čepur je v Buffalo sedanja cena mesa višja kot je bila v zadnjih 30 letih bo ista šla še višje tako saj trde mesarji. Cena mesu ne bo nižja dokler ne pride na poševni goved na trg. Veletrgovi pravijo, da poročajo iz Chicago in drugih zapadnih mest, da je cena pri živi živini funt za 9 centov kviško šla in da bodo cene še bolj kviško šle. V minulih treh mesecih je cena mesa za 25 odstotkov poskočila. (Op. ur.: Veletrgovi pa nočejo povedati, da ubogi farmerji v preplavljenih krajih morajo svojo živino za vsako ceno prodati. Kar nemorejo farmerji prodati odženo živinski tatovi, a oni ukradeno živino tudi prodajo; tedaj komu? Še ni mesec tega, ko je bila cena za 35c pri 100 funtih padla, toda v mesnicah so vseeno prodajali meso po prejšnji visoki ceni.)

Ostuden igrokaz.

Santa Barbara, Calif. — Henry S. Pichett, predsednik Carnegie Federation, je danes kritikoval agitacijske vlake predsednika in Theodore Roosevelta. On pravi: Amerikanec se bi moral sramovati nad igrokazom, katerega predsednik in bivši predsednik s tem vprizorjata, ko z ozadja vlaka počeli deželi drug drugega napadati in obrekujeta.

Nov papežev delegat.

Namesto kardinala Falconio, je prišel v Washington kot papežev delegat nadškof Giovanni Bonzano. —

Nezgodne na železnica.

Hattensburg, Mass., 6. maja. — Devet oseb, med njimi 3 ženske in 2 otroka so usmrčeni in okoli 60 je več ali manj ranjenih, ko je danes takozvani "Van Zandt" posebni vlak raz proge New Orleans and Northwestern železnice eno miljo južno od Eastabuchie čez nasip strmoglavil. Rešitev, kolikor je bilo možno, se je šele izvršila, ko so pripeljali dvigalo. — Vlak je vozil 30 milj na uro. Lokomotiva, voz za prtljago, eden o sobni voz in trije spalni vozovi s tira zavozili in čez nasip strmoglavili. 6 vozov je ostalo na tiru, katere so brzo privedili za mrtvašnico in bolnišnico. Število ranjenih še ni znano, toda obedve bolnišnici kraja sti polni.

Columbia, S. C., 7. maja. Kakor poročajo je osonni vlak št. 31 Southern železnice 7 milj severno od tu s tira skočil. 16 oseb je baje mrtvih.

Preganjanje političnih beguncev.

Washington. — Infamni Rootov popravek k Dillinghamovem naselniškem predlogu, po katerem bi se tukajšno politično zaščitno pravo odpravilo, je bil od hišnega odseka izpostavljen zasramovanju. Reprezentant Victor L. Berger, je obsodil s ostrimi besedami Root namero. On pravi, da po njegovem mnenju je namera tako sestavljena, da bi se lahko vsacega inozemca iztiralo, ki bi kako denarno podporo žrtvoval za osvobodilni boj v deželi njegovega rojstva. Iz Bergerjevega folminantnega govora povzamemo samo sledeče:

Popravek priskrbuje deportacijo vsacega inozemca, ki bi delal na to, "da bi se kako tujo vlado s silo strmoglavilo". Berger pravi, da bi se dalo v roke cara smrtno obsodbe veliko stotin političnih begunov, kakor hitro bi Rootov popravek postal zakon. — "New York in Chicago kar mrgoli ruskih vohunov", je Berger nadaljeval. Maščevalna Rusija nadzoruje nepretrgoma begunce in komaj čaka, da bi jih v svoje kremplje dobila.

Berger je protestiral proti obliki in sestavi Rootovega popravka; a reprezentant Garner (Texas) je komiteju toplo priporočal, da se popravek prenese (indorsira), sicer bi bili mehikanski revolucionarji iz Zdr. drž. izključeni.

Delavsko zavarovanje v kongresu.

Washington, 7. maja. Poslanec Dyer je v kongresu vložil predlog, ki zahteva 30 milijonov dolarjev, v svrhu boljsega zavarovanja zemlja proti preplombi Mississippija in njegovih pritokov. — Predloga se je izročila odseku za regulacije rek in obrežja.

Nadalje je bil s 64 proti 45 glasovi sprejet zakon o delavski odškodnini oziroma delavski jamščevini. Demokrati so več dni predlog odločno pobijali. Dva dostavka določata, da se ima odškodnina za naključno pohabljenje ali za smrt železniškega vslužbenca, na otroke nadaljevati in sicer dokler so tisti 16 let stari; pri hčerah se ima odškodnina plačevati do 20. leta, ako se popred ne omože.

Seveda, za sedaj je ta zakon edino za železniške vslužbence veljaven.

"Anti-Injunction-Bill."

Washington. — Demokrati poslanci so pravosodnemu odseku naročili, da ugodno poroča o Claytonovem "Anti-Injunction-Bill" (Zakonski načrt proti sodnijski prepovedi). To je tisti odsek, ki je v predminulem tednu poročal o predlogu, kateri omeji kazensko moč pri preziranju sodnih odredb. Sedaj poročana predloga prepov sumarično izdajanje sodnijskih prepovedi, kakor tudi sodno vmešavanje v vsake delavske spore, razven v slučajih, ki bi brez sodnijskega nastopa nenadomestljiva škoda nastala. Predlog določa, da ne sme nobena sodnijska prepoved, naj si bo začasna, ali pa trajna biti izdana, brez da bi se dotična oseba, proti kateri bi se imela izdati prepoved, popred ne obveščala, ter da ima priliko ugovarjati. Ako se izkaže, da bi vsled predloženega obvestila nenadomestna škoda nastala, potem zamore sodišče izdati začasno in samo 7 dni veljavno prepoved, ki se zna ponoviti le tedaj, če so tehtni vzroki dokazani. Predlog vsebuje določbo, ki prosilca za prepoved primora, da dokaže zadostno jamstvo za morebitne odškodnine, in naj si to bo za eno ali drugo stran, proti kateri bi bila izdana neopravičena prepoved.

Vsaka prošnja za sodno prepoved mora biti pisмено vložena, v kateri natančno navede osebo, proti kateri je prepoved naperjena. Predloga tudi prepoveduje sodnijam, osebe ali osebam ovirati ali zabraniti kako pričetno delo, predno je izvršeno, ali če take osebe druge odvajajo, in pa če se take osebe na kakem prostoru postavnim potom zbirajo. Republikanski člani odseka so prijavitli, da bodo vložili poročilo, v katerem bodo proti tej vlogi protestirali.

ŠESTISOČ TOVORNIH NAKLADALCEV STAVKA.

Člani zveze "Railroad Freight Handlers" v Chicagi, so 4. maja zastavkali.

Preko šesttisoč tovornih nakladalcev na tukajšnjih 24 železnicah je odložilo delo. Dve, to je Chicago & Alton- in Pensylvania-železnici nista prizadeti, ker ne pripadati k železnični zvezi.

Delavci so zahtevali povišek mesečne plače za \$5.00; za tiste delavce, ki imajo dnevno plačo 1 cent na uro zboljšanje, deveturno delo na dan in soboto popoldan prosto. Razven pol centa poviška na uro, so zvezni ravnatelji vse zahteve odločno odklonili.

Železnični detektivni lov po mestu stavkokaže in ena železnica je pripeljala iz Detroita skabe, ki so nastanjeni v železniških karah in pod policijskim nadzorovanjem. 1100 policistov varuje skabe in pa ekspres kompanije, ki od in dovažajo blago.

Ko to pišemo, se še ni razmerje spremenilo.

Iz jetništva osvobojeni.

Washington. — Še živeči Apaški bojevnik, katerih krvočolna dejanja pod Geroncevo tvorijo odstavek grozovitih bojnih Indijancev, bodo v kratkem na svobodo izpuščeni. Rdečekožni bojevnikli so bili veliko let v Fort Sill, Oklahoma zaprti, in večina vjetnikov so že starčki. Kongresni odsek za zadeve Indijancev je sklenil, da priporoča osvobojenje vjetnikov.

Delopust.

Cincinnati, 7. maja. Predsednik Taft bo danes vladne posle in politiko na stran položil in po več tednih prvič miroval, da se odpodije. Jutri bo sprejel svoje osebne prijatelje in popoldan prisostvoval igri z žogo. Zvečer bo Taft navzoč pri otvoritvi majnikovih godbenih veselie. — Grozno, koliko truda!

I. W. W. člani zaprti.

San Diego, Cal., 7. maja. Pod vodstvom policijskega kapitana J. K. Wilson je trideset policajev od tukaj ustavilo pri Old Town, tovorni vlak Atechison, Topeka and Santa Fe železnice ter so aretirali 81 članov Industrial Workers of the World, ki so baje v Santa Anna s silo na vlak stopili, da se v San Diego peljejo. Naselniški urad jih je zasljal, in večina bo v Santa Anna nazaj poslanih.

Umor ruskega ministra Stolypina.

Iz Petrograda se poroča, da je sedaj dognana in dokazana stvar, da je policija "svete" Rusije umorila ruskega ministrskega predsednika Stolypina.

Neki list vpraša: So li bili v zadnji ruski revoluciji kakšni vspešni atentati, brez da bi jih policija ne povzročila?

Njujorška svetopisemska družba je meseca marca samo v New Yorku prodala 20.000 izvodov biblije. — 20.000 parov nogavic bi bilo koristnejše in tudi — ceneje.

Washington, D. C., 7. maja. — V tukajšnji glavni urad Southern Railway, je došlo poročilo, da je osonni vlak št. 31 Southwestern Limited, ki vozi iz New Yorka ob 12. uri 38 m. popoldan in zapusti Washington ob 6. uri 20. m. severno od Columbijske s tira zavozil. — Podrobnosti še niso znane.

Pic-nic.

Društvo št. 59 S. S. P. Z. v Conemaugh, Pa. bo imelo v nedeljo dne 19. maja picnic na Woodwalle Heights. Vstopnina za moške \$1. Dame so vstopnine proste.

ONIM,

katerim smo poslali opomine in se ne odzovejo z naročnino v teku tega tedna, bomo s prihodnjo številko vstavili list. Toraj če prih. številke ne dobite, veste kaj se je zgodilo. Poštni zakon prepoveduje pošiljati list takim naročnikom, ki že dalj časa dolgujejo na naročnini. S poštno upravo pa ne želimo priti v naskrziže.

Upr. Gl. Sv.

ŠTRAJK TISKARJEV.

Angleški kapitalistični list v Chicagi ne izhajajo.

Dne 2. t. m. zvečer je unija tiskarjev, ki tiskajo kapitalistične liste kot "News", "Journal", "American", "Evening Mail", tu v Chicagi, zastavkala.

Z dnem 1. maja je bila dosedanja pogodba potekla in lastniki, na čelu jim milijonar Hearst, se branijo novo pogodbo sklepati. Iz vsega je razvidno, da nameravajo lastniki razbiti unijo, kar se jim pa ne bo posrečilo. Predsednik tiskarjev Berry, se je izrazil, da v skrajni sili bo mednarodna zveza tiskarjev odredila splošni štrajk.

Upravnik Hearstovih časnikov g. Andrew M. Lawrence je baje Berry-u rekel: "Mi se posledic ne bojimo. In po mojem mišljenju tudi ne bo posledic, ker Vi nimate dovolj denarja, da bi boj pričeli in ga izbojdenarja."

Listnica uredništva.

Odložili smo zopet kopicjo dopisov, ker jih nismo mogli uvrstiti zaradi pomankanja prostora, a pridejo prihodnjic na vrsto. — J. G., Weir, Kans. Verband se imenuje po naše "zveza". "Zvez" je vsakevrste, kakoršna je stranka; in kar Vi mislite je "social-demokratska zveza" ali pa po nemško "social-demokratischer Verband". Žal, da Vam nemoremo navesti naslova kakega soc. dem. lista, ki izhaja ob Reni na Nemškem, ker jih nimamo. Obrnite se na "New Yorker Volkszeitung", št. 15 Spruce St. P. O. Box 1512, New York, N. Y., tam gotovo dobite, kar želite. — A. S., San Francisco, Cal., in drugim, ki jednako vprašujejo, naj služite sledeče: Članke, katere mi v Gl. Sv. ponatisnemo, navedemo vselej vir, to se pravi da navedemo list, iz katerega ponatisnemo in pa tudi pisatelja, ki je spisal dotični članek ali karsibodi. N. pr. "Iz zgodovine naroke", v G. Sv. št. 18, potem "Griza" v tej števi, vse to smo ponatisnili iz "Zarje", kakor se lahko sami prepričate. Vi niste na pravi poti, ko mislite, da mi ponatisnkujemo iz tu v Ameriki izhajajočih slov. časopisov. Listi, ki jih Vi navajate in v kojih ste omenjene članke čitali, so iz tistega lista — "Zarja" ponatisnili, kakor i mi, samo razlika je ta, da mi smo vir in pisatelja navedli, medtem, ko so oni listi članke obelodanili, kot lastni dnešnji produkt, kar se označi z besedami "literarna tatvina". Mislimo, da nas sedaj razumete. — Član penzijskega društva št. 1 Darragh, Pa. Vaš dopis je dober, toda priobčiti ga nemoremo, ker je brez podpisa. Pošljite nam Vaš podpis, potem pride dopis v prih. števi. — Brez podpisa nič ne objavimo.

NAZNANILO.

Na zadnji redni seji društva št. 1 S. S. P. Z. se je sklenilo, da se društvene seje vrše DRUGO nedeljo in ne več četrto kot sedaj. Prihodnja seja se vrši v nedeljo 12. t. m. točno ob 2. uri pop. v navadnih prostorih na 2005 Blue Island Ave. Red seja bo nadvse važen. S bratskim pozdravom Victor S. Skubic, taj.

IŠČEM

Frank Museca iz Broda; mu imam sporočiti z doma. Ljudevit Mayer, Care of Glas Svobode.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:
za \$ 10.35 50 kron,
za \$ 20.50 100 kron,
za \$ 41.00 200 kron,
za \$ 102.50 500 kron,
za \$ 204.50 1000 kron,
za \$ 1020.00 5000 kron.
Poštarina je všeta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dne.
Denarje nam poslati je najprilicne je do \$50.00 v gotovini v pripravonem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.
FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St., New York
104 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio

DOPISI.

Roundup, Mont.

Redki so glasovi iz naše naselbine, toraj se hočem jaz nekoliko oglašiti, kar se tiče dela se dela še dosti dobro, ali vse jedno ne svetujem rojakom semkaj za delom hoditi, ker delo se težko tukaj dobi.

Poročati moram žalostno vest, katera nas je v naši naselbini zadela, prišla je namreč smrt in nam je iz naše srede izrgala sobrata Josipa Erjavšek-a.

Dne 21. aprila se je vršil sprevod, katerega so se udeležile vsa slovenska društva kot: S. S. P. Z. št. 76; S. N. P. J. št. 114; J. S. K. J. št. 88; H. Z. Odsek št. 384; H. Z. Odsek št. 215 in S. N. P. J. št. 132 Klein, Mont.

Sprevod je spremljevala tudi premogarska godba iz rova št. 3, ki je igrala žalostinko kot poslednje pozdrave (grobnji govor je držal spodaj podpisani).

Pokojni Josip Erjavšek je bil član društva št. 76 S. S. P. Zveze, rojen je bil v Kamniku na Gorenjskem in star okrog 55 let, bival je v Ameriki dve leti, ter zapuščala žalujočo soprogo in svoje tu in v stari domovini.

Bil je znan kot dober zaveden delavec ali smrt nobenemu ne praznana, tako je tudi njega našla; zadela ga je srčna kap in je bil v par minutah živ in mrtev. — Bodi mu lahka tujja zemlja ali njegov spomin pa bo vedno med nami živ. Tem potom se zahvaljujem vsem podpornim društvom posebno pa Hrvatski Zajednici Odsek br. 384, katera ga je spremila z zastavo ter mu ž njo dala zadnji pozdrave na grobu.

Pozdrav vsem svobodomislemcem
Miha Keržan,
predsednik dr. št. 76

Barton, O.

Sem edini dopisovalec iz tukajšnje naselbine in še jaz se le malo kedaj oglašim v našem priporočljivem delavskem listu Gl. Sv. P. Po kratkem odmoru so nas dne 24. aprila zopet vpregli v njih vozove in začelo se je delati s polno paro, da se bodo nikdar nasičene mošnje zopet napolnile. Toda ne mislite g. urednik, da morabit nam ki delamo, marveč tistim ki v avtomobilih med dvema krasotičami sedijo in sami ne vedo kam bi se peljali, da bi več denarja potrošil ter lepšo zabavo imeli a nas delavce bolj izmoggali. O, ti narobe svet! Sotrpini, kje so naše pravice? Na parklje se postavimo ter razbijmo z glasovnicami nam nasprotno propagando; zadnji čas je. V tukajšnjem rovu je zadela nesreča rojaka Frank Koranta ter ga močno poškodovalo; namreč voziček in "ripa" sta ga dobila v "prešo" in ga tako stisnila, da se sedaj bori v North Wheeling Hospital s smrtjo; vendar po zdravnikovi izpovedi, bo baje okrevale. Ponosrečeni je član dr. št. 57 S. S. P. Z. kar bo njegovi družini in njemu samemu gotovo bolečine nekoliko olajšalo, za slučaj, da se obrne na slabje. Rojaki v okolici, zopet zgled, da k. društvam pristopite, kateri še niste pri društvih. Pristopite k našemu društvu št. 57 S. S. P. Z., katero daje največjo bolniško podporo proti malem asementu. Več pojasnil daje drage volje podpisani. Pozdravljam vse rojake obojega spola širom nove domovine.

Louis Barnett.

Moorland, Mich.

Kmetijsko poročilo. Tu vam nekoliko poročam, kako je v tej okolici: Jaz sem se pred enim letom tu naselil, kot kmetovalec. Nova zemlja, ki sem jo dobil prav po ceni od farmerja, je izvrstna in sem zadovoljen, sosebno ker sem sam svoj gospodar. Želeti bi bilo, da bi se naši ljudje bolj zanimali za kmetijstvo, ker po mojem mnenju je to najboljše sredstvo, da se človek osvobodi kapitalističnih tiranov. Zemlja se tukaj lahko dobi in tudi je primerna cena. Baš tu je še precej zemlje za prodati in sicer neposredno od farmerjev-lastnikov. Ceniyo od \$10 do \$15 akter in jo zato prodajajo, ker jo imajo preveč in jo nemorejo sami obdelati. Družbe ali agenti prodajajo zemljo po \$15 do \$25 akter. Kraj je tukaj jako prijazen in se nahaja 12 milj od Muskegona, ki ima 30.000 prebivalcev, in od Moorelanda je 3 milje na železnično postajo. Vode so tukaj izvrstne, pitne in zdrave. Zemlja je rodovitna; raste vse kar v severnih krajih more: ječmen, ajda, koruza, krompir in posebno fižol itd. Izvanredna je sadjereja, kot

jabolka, breskve, grozdje in drugo. Slovencev nas je sedaj tukaj 7 naseljenih in vsi smo prav zadovoljni. Kupi se zemlja tukaj lahko na male plačilne obroke; recimo kakih \$100 se da takoj, a drugo pa po \$100 na leto. Seveda, kakor se kdo pogodi. Torej, ako koga veseli ta kraj, lahko pride pogledat, da se prepriča o zemlji. Kdor hoče kaj več izvedeti, mi lahko piše. John Osredkar, R. F. D. 4 Box 25 Ravenna, Mich.

Wells, Mich.

Trudna roka delavca naj se spominja 1. majnika, ki je prišel trkati na vrata in zbuhati še spečega trpina-delavca.

Tako, prišel je zopet čas, kateri nas že leta in leta spominja in zbuja, kako da nas muči kapitalistična roka; premisli ubogi delavec, koliko trpiš dan za dnem za borni tvoj zaslužek. Kapitalist se ti smeji, ker plod tvojih žuljev gre v njegov žep; za to pokažimo vsaj ta dan, da hočemo priti, če že ne mi, pa vendar naši otroci, do cilja, ki si ga želimo že leta in leta. Bodimo složni, ker v slogi je moč! Bodimo trdni kot skala, ne dajmo se pregovoriti od črnih krokarjev, ali pa celo za čašo pive; bodimo možje in držimo se gesla, katero nas vodi po pravi poti ter nas opomina in budi iz spanja.

To geslo je "Glas Svobode", ki bi ga moral imeti vsak zaveden delavec ter ga pazno prečitati, da si vsak sam razsodi, kam da vodi in to po pravi poti. Zatoraj rojaki, razširjajte list Glas Svobode, ker on je pravi delavski list, ki deluje neprestano za našo korist.

V. C.

Cleveland, O.

Čudno se Vam bo videlo, kako da je z naročnikom, ki mu je že 15. marca naročnina potekla, pa ne da odgovora, bo-li za naprej še naročnik, ali ne. Kaj da je temu vzrok, si lahko sami mislite in zapreka se s tremi črkami zapiše "suh"! In suh je bil fant. Nekako začetka marca sem pisal, da mi list ustavite, ker sem vedel, da mi naročnina poteče, a Vas prositi se nisem upal, da bi mi list naprej pošiljali. Toda list sem redno dobival kot da ga bi imel za deset let naprej plačenega; za kar se Vam prav lepo zahvalim. Lepo je od Vas, ko mračnih čunjev ne posnemate, oni takoj ustavijo mračnjaka kakorhitro naročnina poteče. Če jih kak naročnik prosi, da bi list naprej pošiljali, ker tisti trenutek nima denarja, mu zaničljivo odpišejo, da list morajo ustaviti če ni naročnina plačena. (To je po zakonu čisto pravilno, kar pa naročniki nočejo upoštevati. Tudi mi bodemo vsakemu listu ustavili, ko naročnina poteče, ako se ob času ne zglase. Ni zapomagati. Op. ur.) No, pa saj je v stari kontri tudi tako, samo z "z lažljubom" — je drugače. To čunje pošiljajo makari po 2 leti, samo da za naslov mračnjaki zvedo. S to čunjo hočejo ljudi v tisto temo nazaj pripraviti, ko je vladal najkrvoločnejši škof Tomaž Hren. — "Lažljub" je tistega mnenja, a se vara, tisti časi se več ne povrnejo. — No, jaz sem naročnik na 7 listov, toda med vsemi napredni listi čislam najbolj "Glas Svobode" in pa "Zarjo". — Prosim cenj. uredništvo, rad bi vedel za naslov "Svobodne Misli" v Pragi, (Pogledite št. 18 G. S. na prvi strani pod "Književnosti". Op. ur.)

Pošiljam ček za ostalo in nadaljno naročnino. Lepi pozdrav od dolžnega naročnika. Jos. Petek.

Cleveland, O.

V št. 29 Cl. Am., čitamo članek o trgovstvu s podpisom Anton Grdina, trgovec in pogrebnik. V tistem članku piše g. Grdina poleg drugih neotesanosti, na katere se menda on najbolj razumi, sledeče:

V Newburgu se nahaja neki zelo zagrižen socialist, ki ima med rojaki najdaljši jezik, tako da je le ta skoraj daljši kot pa oseba. Že pred davnim časom sem mu pokopal ženo in hčer; možiček se je zopet oženil, toda pogreba noče plačati, če ravno ima lepo priliko. Kdor ne pozna slovenskega naroda v Clev. slovenski naselbini ter v resnici dolgojezičnega in potuhnenega možička g. A. Grdina, oni si bo mislil, da v Clevelandu so Slovenci prave srake. Najbolj zarukan cigan ne bi bil zmogel kaj takega v javnost pisati. G. Grdina bi zaslužil po vsej pravici priimek slovenskega čifuta. Samohvalne ni kraja ne konca in same dobrote se delijo pri g. A. Gr-

dinu; tako si bodo mislili rojaki izven Clevelanda.

Res srečen slovenski narod v Clevelandu; toda stvar ni taka, kot g. A. Grdina javnosti pravi, to dela z namenom reklame v korist svojemu bisnesu; kar pa je baš nasprotno.

Moj namen ni škodovati njegovemu bisnesu, pač pa javnosti resnico povedati.

G. A. Grdino sem poznal že pred dobrim 8 leti, ko je kolektal za "Novo Domovino", in njegovo politiko vrlo dobro poznam. — Zanimivo je njegovo početje za časa one dobe, ko je bil še Rev. Hribar in Rev. Zakrajšek v Clevelandu. Spomine o proteklosti in sedanjosti sem samo mimogrede omenil, a g. A. Grdina pa si naj z sebe prah stepe predno bo na druge kazal čeh: "taki-le so", med tem, ko je on največji dobrotnik (!).

Kar se tiče moje osebe, tako naj na kratko omenim, da g. A. Grdina ne odtehta niti en funt več, kot jaz. To boče vsaki veroval, kdor pozna njegovo osebnost in baš zato tako hitro vozi njegov avtomobil. Pred 8 leti sem najprvo kupil nekaj pohištva pri g. A. Grdinu, ter mu tudi pošteno plačal. Leta 1907 bil sem nekaj mesecev na stavki, ko zgubljem štrajku nisem pa delal 7 mesecev, tedaj sem bil brez dela celih 11 mesecev. Poleg tega mi je bila žena večidel bolna, ter v tistem času mi je še 2 letni sin umrl; pokopal ga je Anton Grdina, ter sem mu plačal takoj \$20.00 (katero sem si izposodil) a celi račun je znašal \$56.20. Ker mu nisem mogel takoj celi račun plačati, obljubil sem mu \$5.00, kar je pripisal k računu, in konečno sem toliko odplačal, da sem mu še \$25.00 bil dolžan.

Razume se, da ko nisem delal toliko časa, sem imel polno dolg, in tudi potem nisem imel stalnega dela. S težavo sem si toliko opomogel, da sem najbolj sitne dolžnike deloma poplačal. G. A. Grdina sem prosil, da me naj počaka za onih \$25.00, in za tem so prišli zopet drugi stroški. V stari domovini so nameravali me ogoljufati za moje posestvo; tožil so me za dolg, katerega sem bil že zdavna plačal ter ni mi preostajalo drugega, kot da sem moral iti domov in tam dokazati, da me hočejo ogoljufati. Denarja nisem imel, izposodil sem si nekaj in nekaj sem imel zaslužnega, in tako sem se podal na pot, doma zadevo uredil in preprečil goljufijo. Nazaj prišedši v Cleveland mi takoj žena zbolni in najeti sem moral dekle. Po dolgih osmih mesecih mi žena umrje in imel sem preko \$800 dolga; največ pri zdravnikih. Ženo je pokopal g. A. Grdina, a dal mu nisem nič, ko nisem nič imel. Da sem grobišče plačal, prodal sem peč iz kuhinje za \$10.00 še ko je žena mrtva ležala. Ko sem ženo pokopal, iskal sem board zase in za moje dve hčere, rad bi bil plačal \$40 do 50 na mesec, a žal, nisem ga mogel dobiti, in od otrok se ločiti mi ni bilo mogoče. Po enem tednu brezuspšnem iskanju boarda, sem se podal zopet domu v Newburg, ter najel dekle. Prišlo se je nova mizerja. Veliko nisem mogel plačati, a za mesečno po \$16.00 nisotele delati; večkrat so me pustile samega z otroci, in čisto sem moral biti doma po celi teden, predno sem drugo dekle dobil.

Sprevidel sem, da ni drugače, kot da si poiščem drugo ženo. A ko se zopet oženim, je prišla druga mizerja, toda bil sem nekoliko na boljšem. Dolžniki so trkali na vrata, in da se jih znebit, sem prodal posestvo v stari domovini. O vsem tem sem poročal g. A. Grdinu in mu zagotovil, da mu takoj plačam dolg za pogreb, ko hitro dobim denar. Toda, g. Grdina mi je pisal pismo, v katerim mi očita, da nisem nič vreden in drugo. — Jaz sem mu odpisal, da še nisem dobil denarja iz stare domovine; in res se je dolgo vlekle predno sem dobil prvi denar.

Ko sem dobil prvi obrok \$400, takoj so bili dolžniki nad menoj in v nekaj dneh sem bil zopet "suh". Drugi obrok je bil 30 dni pozneje, torej sem mislil: g. A. Grdina bo že še 30 dni počakal; toda ko je g. Grdina zvedel, da sem že dobil denar, takoj mi piše sramotilno pismo, v katerem me zmerja, da naj sramote oči zakrivam in da me je izročil kolektarju. Teden po tem sem dobil pismo od kolektorja, naj se pri njem zglasim. S kolektorjem sva se pogodila, koliko da plačam vsaki mesec, ker on je rekel, da ima on

stvar, to je dolg, v rokah. Kmalu potem sem dobil denar iz stare domovine, in ko ne bi g. A. Grdina mene izročil kolektorju, bil bi sedaj plačen; tako pa ker me je še prav surovo oštel, naj se pa njegova volja zgodi, in kolektor dobi redno dogovorjene obroke, ki mu jih moja žena nosi. To lahko dokažem vsaki čas s potrdili. Sedaj so razmere nekoliko drugačne, a če g. A. Grdina ne bo popred izplačen, bodem pa ostalo plačal, ko zopet dobim denar iz doma.

To je vsa afera z menoj, — a g. A. Grdino pa naj sodi javnost. Jaz si nisem kriv mojih nesreč, za to se pa tudi ne pustim v javnosti blati od človeka kot je — — —. Ako sem kakega Slovence ogoljufal le za en cent, naj se oglasi. — Gospod Anton Grdina le naj najprvo sam sebe ogleda, predno koga imenuje lumpa. S časoma ga bodo rojaki že spoznali. Moja navada je, da me ni sram resnico javnosti povedati in zato ta dopis. Avgust Kužnik.

Najstarejša tiskana knjiga. Na ravnokar v britskem muzeju otvorjeni bibliografski razstavi se nahaja, kakor poročajo iz Londona, tudi najstarejša tiskana knjiga. Je to neka budistična knjiga, ki ima za vsebino 28. odstavek Abidharma-Sastra in je prestavljena v kitajščino. Tisk je iz drugega leta Yuanfula, to je iz leta 1099. Tisk izvrstno ohranjene knjige skoraj ni čisto nič obledel. Baje ima to tiskarsko črnilo to svetilno moč, ker je bilo pomešano s kafro.

ZEMLJA V MISSOURI.

V okolici Neeleyville se je naselilo od zadnjega septembra do konca marca t. l. 142 rodbin, to je samo Amerikancev in Nemcev (ne vstevši Slovence in Italijane). — Kmetije rastejo kot gobe po dežju. Misli li bralec, da so vsi oni naselniki nevedneži in da ne vedo kaj delajo, kaj so kupili in da morda ne poznajo dobre zemlje od slabe? Cena zemljišču v Missouriju se bo v petih letih dala primerjati cenam zemljišč Illinois, kjer se sedaj prodaja aker polja po \$100 in gori gozd pa po \$50 in čez.

Za Slovence, ki se žele naseliti na lastno kmetijo je tu zadnja prilžnost kupiti zemljo po ceni. Cena spodaj navedenim zemljiščem je absolutno ceneja, kakor kjerkoli v južnem Missouriju. Rojak, poslušaj dober nasvet in kupi zemljo, kajti nobena banka, nobeno podjetje ni tako zanesljivo in varno, kot je pa ravno rodovitna gruda.

V tem delu Missourija ni ne toče ne viharjev, ne suše in ne povodnji. Južni Missouri in severovzhodni Arkansas sta raj Zdr. Držav, kajti tu rastejo vsi pridelki zmernega podnebja, posebno pa vspeva trta in sadje.

Kaj so Florida, Texas, Oklahoma in druge tem enake države? Pesek ali pa močvirje. Sleprija!

Da govorim resnico, pridi in ogledaj si sledeča zemljišča, katera sem prevzel od dedičev in morajo biti razprodana do 15. junija, a jih držim do 20. maja izključno samo za rojake.

1.) Dve kmetiji, vsaka po 80 akrov, ležeči v enem kosu, od vsake je po 30—40 akrov polja, drugo je gozd; hiši, hlev, lep vrt, cena akru \$30. Najemina od tega zemljišča za to leto znaša \$400. In potem ceni vrednost zemljišča.

2.) 160 akrov krasnega gozda, ležečega od glavni cesti, zraven šole, cena akru \$26.00.

3.) 160 akrov gozda, nekoliko manj drevja kot na gornjem kosu, cena akru \$24.00.

4.) 360 akrov gozda, toda ob novi delani cesti; cena akru \$22. Vsa gori omenjena zemlja je suha (ne močvirje) ravna in leži od 1—2 milje od železnice in mesta.

Na željo kupcev razdelim zemljo na 40 akrov po isti ceni, kedor pa želi kupiti samo 10 ali 20 akrov tega zemljišča pa doplača \$3 na akter za pokritev stroškov prepa. abstrakta in tako dalje.

Plačilni pogoji so sledeči: eno tretjino v gotovini pri sklepu kupčije, ostanek tekem 5 let s 7% obrestmi.

Pridite in ogledajte si zemljo, če ista ni taka kot jo opišujem, mu povrnem vožnjo, kar jasno kaže da govorim resnico.

F. GRAM,
Naylor, Mo.
5-17-12

It doesn't pay to neglect your Health

Če pridete domov bolni, če imate glavobol, bolečine v prsih, grlu in potem obohite za nekaj tednov?

Dr., Richterjev PAIN-EXPELLER

poznano staro domače zdravilo vas reši bolečin, ako ga takoj rabite. Imejte vedno steklenico doma. Vsi predpisi so natisnjeni na omotu. 25c. in 50c. steklenice. Čuvajte se ponaredb in pazite na sidro in naše ime.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York, N.Y.
Dr. Richterjevo Congo Pilule olajšajo. (25c. all 50c.)

Najstarejša slovanska tvirka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Nestevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

J. F. HALLER GOSTILNA

prve vrste.

Magnet pivo, mizel in gorak prigrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 8096.

2103 Blue Island Av. cor. 21. St

SVOJI K SVOJIM!

"Ali že imate gramofon? Ali imate slovenske gramofonske plošče? Rabite li uro, verižico, prstan ali kakoršnobodi zlatnino in srebrnino? Vse to najdete v našem ceniku, katerega Vam pošljemo zastonj, in poštne prosto, samo pišite ponj."

A. J. Terbovec & Co.

Nasledniki:

Derganc, Widetič & Co.
1622 Arapahoe St., Denver, Colo.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se mizel in gorak prigrizek. Pod vodstvom Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave. Velika dvorana za društvene in unijske seje, in druga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.
cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimске in spomladne obuče.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1893

Velika zaloga obval najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Bank.

Phone: Canal 80.

HOERBER'S CREAM OF MALT

Martin Nemanich, GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street
Prostgorak in mrzel prigrizek vsak dan.

SLOVENCİ POSEČAJTE "Little Bohemio"

kjer se toči izborni importirano pizenako, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepul!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen posej se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

The Konrad Schreier Co.

Sieboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljše.

G. A. DeWilde & Sons.

Zaloga importiranega vina in žganja ter najboljšega brinovca.

Sieboygan, Wis

ODVETNIK PATENTI

GARL STROVER

(Sobe štey 1009)

133 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL.
TEL. 9899 MAIN

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vizitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.
Telefon Canal 1439.

"The Roosevelt Saloon"

ROCK SPRINGS, WYO.

A. Justin, lastnik

in trgovec z vinom, cigarami, mrzlim pivom itd. — Se priporoča Slovincem!

"Slovenian Club" Saloon

V STRINGTOWN,
Leadville, Colo.

e priporoča Slovincem za naranjo in stanovanje.

JOE LANICH, lastnik.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

SALOON

z lepo urejenim kegliščem in sveže Schoenhofen pivu priporoča

ANTON MLADIČ,

2348 Blue Island Ave. Chicago.

RAZNO IN DRUGO

Kranjsko.

Škoda v vinogradih. Vsled mraza je po Dolenjskem pozeblo 90 odstotkov trtnih očes in odganjkov, vendar pa upajo vinogradniki, da bodo zdaj, ko je še dovolj zgodaj, odgnala slepa očesca in očesca v kolenčkih in da bo vendarle še nekaj vina več, kakor kaže zdaj. Pri sadju žalibog ni tega upanja. Razen jabolk in poznih hrušek je vse pozeblo. Na evetnih listih se sicer tega ne zapazi povsod, ker cveto nekatera drevesa posebno češnje kar veselo naprej. Če se pa razdvoji cvet, se vidi, da je plodnica z vratom in brazdo vred popolnoma črna, torej mrtva. Naši kmetje pravijo, da ima vsak cvet črno "sree". V kritičnih nočeh so kurili vinogradniki vso noč z dračjem, svežimi smrekovimi in brinjevimi vejami in so metali na ogenj celo gnoj, da bi se bolj kadilo. Res se je vlegel gost dim po vseh vinogradih, toda pomagalo ni nič, dim ni odvrnil mraza. Nekateri so natikali na vršiče trt papirnate vrčiče, pa tudi to ni prav nič izdalo. Pred par leti je pa nekemu vinogradniku ravno tisto trtje pozeblo, ki ga je pokril s papirjem. Po noči je namreč deževalo, papir se je zmočil in se tesno oprijel očesa. Druga nepokrita očesca so se posušila do jutra, ko se je zjasnilo, in zato niso pozebla. Rujavi luskinasti popkovi listi imajo namreč mnogo dlačic, po katerih voda kaj hitro odteče. S papirjem pokrita očesca pa se niso znebila mokrote tesno jih objemajočega papirja in so pozebla.

Otrok je zgorel. Dne 9. aprila t. l. sta šla zakonska Anton in Marija Škrbec iz Malih Brusnic na Dolenjskem na vse zgodaj po nastiljo v gozd. Doma sta pustila še v otročjem vozičku spečega dvehletnega Franceta in polpeto leto staro Francico ter osemletno Marijo, kateri sta zabičila, naj pazi na bratec in sestrico. Ta pa je narohlo kmalu pozabila in šla med otroke na vas. Mala Francica pa bi se bila tudi rada igrala doma. Dobil je vžgalice, prekrstila otročji voziček v ognjišče in zakurila v njem. Voziček in obleka sta se namah vnela in Francica je začela klicati na pomoč. Pritekla je Marija, pa ni mogla vzeti otroka iz gorečega voza, zato je tekla poklicat sosedo Jurja Šinkovca, ki je sicer potegnul otroka iz gorečega vozička, toda že napol pečenega. Otok je par ur pozneje izdihnil.

Iz Podbrezj. Dva požara smo imeli v enem tednu. Dne 10. apr. je pogorela ena hiša na Britofu; dne 15. m. m. je pa uničil ogenj štirim gospodarjem v Zverčah vsa poslopja; vsa vas je bila v nevarnosti. Požarne brambe iz Dupelj, Naklega, Tržiča in Ljubnega so prihitele na pomoč, ki so z velikim naporom delali do pozne noči.

Nenavadna smrt. Mrtvega so našli pod Smoletovim podom na Igu 37let starega slaboumnega Franceta Kapeljna. Vzrok njegove smrti je izreden. Kapelj je bil občinski siromak, ki je dobival hrano pri raznih gospodarjih. Snel del je pa toliko, da štirje odrasli tega ne zmorejo in vendar je še vedno trdil, da je lačen. Dne 16. m. m. je pri Smoletovih pojedel toliko kaše in krompirja, da njegov abnormalen želodec ni mogel več prenesti. Vlegel se je pod pod in začel bljuvati iz sebe, kar ga je zadušilo.

Podivjani alkoholiki. V nedeljo zvečer dne 14. m. m. sta se vračala posestnik Anton Kofalt in njegova žena Ana iz Praprovt z vinske gorice domov. Prišedši skozi Štrekljevec jima stopi na pot pred vinotočom "Pod vejico" Martina Derganca tolpa pijanih razgrajev. Jože in Matija Smrekar, Jože Šuklje, Anton Podlesnik in Jože Movrn, vsi iz Črešnjave, se zapode v mirno idoča Kofalta in ju potolčejo z ročico na tla. Kofalt je težko ranjen na glavi, pod očmi, na čelu in na podlahti; na trebuhu je smrtno nevarno poškodovan. Njegova žena ima rane na glavi, nosu in v hrbtu. Rane so prizadete od nožnih sunkov in so jako težke; najbrže, da podleže ta oba smrtonosnim poškodbam. Divje napadalec je oddalo orožništvo okraj sodišču v Metliki.

Nova odkritja v Postojnski jami. Dne 13. m. m. se je posrečilo gg. dr. Rudolfu Wilnerju od poljedelskega ministrstva, načelniku okrajnega glavarstva v Postoji ni dr. Antonu Pilshoferju in jam-

skemu tajniku Andreju Perkotu izvršiti v Postojnski jami na koncu za takozvano veliko kalvarijo nova odkritja, pri čemur so naleteli na izredne težkoče. Preplezati so morali 11 metrov visoko navpično steno ter so dospeli skozi neki hodnik v veliko novo jamo, katere tla so okrašena s stotinami snežnobelih kapnikov na stropu in na tleh. Na koncu ogromne votline so splezali raziskovalci med kapniki na dolg in gladek prostor, ki je mejil ob rov, globok kakih 40 metrov. Vsi poizkusi, dospeti v globlino z vrvmi, so se ponesrečili vsled kot zrealo gladkih sten. Nadaljna raziskavanja bodo pokazala, ali obstoje še nadaljnje votline v 21 km dolgi postojnski jami.

Štajersko.

Hudodelec kapitalizem. Dne 15. m. m. dopoldne je zgrabil na plalnici premoaga trboveljske premoagokopne družbe blizu postaje Trbovlje stroj komaj štirinajstletnega fanta za desno roko in mu jo je med ramenom in komolecem v pravem smislu besede zdobil, tako da mu je le še na koži obvisela. Fantu, ki so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico, bodo morali gotovo pri ramenu roko odrezati, tako da bo ubogi revež ostal za celo svoje življenje za delo nesposoben pohabljenec.

Zgorel. V Planini pri Framu je zgorela kočica kmeta Janeza Lednik. V ognju je našel smrt 67 let stari najemnik in kolar Anton Pliberšek. Mož je bil gluha. Kako je ogenj nastal, ni znano.

Najden mrlič. V Št. Urbanu pri Ptujju je dne 14. m. m. zjutraj potegnul mlinarski pomočnik Jože Školiber pri Školiberjevem mlinu v Svetinjah iz Pesnice mrtvo moško truplo. Utopljenca so spoznali za posestnika Alojzija Toplaka iz Dragoviča, fara Sv. Lovrene v Slov. goricah.

Primorsko

Slovenci v Borovljah so se lepo ojačili, od kar so zavzeli skupno s socialnimi demokrati ondotno konsumno društvo, ki pod novim vodstvom krasno uspeva. Lani je naraslo število članov od 746 na 804, promet pa se je zvišal od 265,000 na 285,000 K.

Ogrski vojaki — dezertirji. — Meja je za vojake zapeljiva. Kakor mu kaj ni všeč, si poželj svobode tam čez mejo. Tako blizu je. Zato pa jako pogostoma dezertirajo vojaki v naši deželi. Ogrski polk št. 19. je komaj prišel v Tolmin pa je že šel čez mejo v Italijo nekaj vojakov. V Sovodnjah v Benečiji so se predstavili finanči: H. Uuss, Jos. Jukaes, Štef. Hase, Flor. Bava, vsi vojaki ogrskega polka iz Tolmina. Rekli so, da so dezertirali, ker se je z njimi pretrodavnalo.

Strah pred vohunstvom. V Kobariču imajo navado, da se peljejo na Velikonoč v Italijo bodisi do Podbnesca ali pa še dalje. Z neko ulegledno družino iz Kobariča se je peljal tudi neki gospod z Bavarskega, ki je v Kobariču na letovišču že kake 3 tedne. S seboj je vzel fotografični aparat, in ko je sedela družba v krčmi, jih je ta gospod fotografiral. To je zapazil neki italijanski finančni stražnik in javil svojim predstojnikom. Ti so povabili dotičnega gospoda v finančno vojašnico, ga tam tudi obdržali in potem peljali v Št. Peter. Radi take malenkosti ima mož sitnosti in je zaprt, ker je osumljen vohunstva. Kdo ve, kdaj ga izpustijo. Lepe spomine bo imel na "zaveznico" Italijo!

Ponesrečil pri streljanju iz možnarja. V Ročinju so na Veliko soboto pri procesiji streljali iz možnarjev. Pri takem streljanju se rado pripeti kaka nesreča. In pripetila se je v Ročinju. Neki 20letni mladenič je prišel pri tem streljanju ob desno oko in desno roko, zlasti prste, ima močno poškodovano. Pohabljenec bo pomnil svoje žive dni Veliko soboto 1912. Tako streljanje bi morala oblast najstrožje prepovedati. Nesrečni mladenič leži v bolnišnici v Gorici, piše se A. Grbec.

Po devetih letih izsleden morilec, Lah iz Benečije. L. 1903. so našli v okolici Gloggnitza delavca s prerezanim vratom mrtvega, leta 1904. so pa v Puchgrabnu našli mrtvega s prerazanim vratom nekega dečka. Po devetih letih so izsledili morileca Furlana Ulrika Moroecutti doma pri Vidmu, ki je brusil zadnja leta škarje po Štajerskem, Koroškem in po Nižjem Avstrijskem.

Samomor Lloydovega mašinstva. Strojniki Henrik Stafuzza z Lloydovega parnika "Carniola" je na vožnji iz Reke v Trst skočil v morje in utonil. Nesrečnik je že dolgo, a brezuspešno tožil o silkanah tehničnega nadzornika Dusiča. Neposredno pred samomorom je pisal Stafuzza predsedniku tržaške krajne skupine pomorskih strojnikov v pismu, v katerem mu naznanja, da ga je Dusič pognal v smrt. Vodstvo transportnih delavcev je zaman posredovalo pri "Lloydovem" ravnatelju Frankfurterju in pri predsedniku Derschatti zaradi Dusičevega terorizma in samovoljnosti. Stafuzza zapuša vdovo in tri otroke.

Naglo ozdravljenje. Dne 17. m. m. se je pripeljal v Trst star mož z veliko grbo. Teško je zlezal iz železniškega voza in se je mučno vlekel, opiraje se na dve berglji. skozi hodnik proti izhodu. Pri vratih pa je naletel grbec na finančnega paznika, kateremu se je zdela grba malo prevelika. Povabil je grbeca s seboj v uradno preiskovalnico, in glej čudo, tekem 5 minut se je izubul iz grbea popolnoma čil in čvrst možakar s precejšnjim svežnjem v roki. Zdravljenje ga je stalo le okroglo 6 K.

Zaradi zaslužka na grmado. V Cirkvenici je neka Katarina Kršal položila na grmado 10letno hčerko nekega bogatega trgovca, ker ji je hotela občina vzeti rejenčka zaradi njenega nenravnega življenja. Tudi ona sama se je vlegla na grmado in jo zažgala. Obe sta umrli strašne smrti v ognju.

Kako so pobegnili iz ječe črnogorski politični kaznjenci? Svoječasno smo poročali, da so iz ječe Jusovače pri Podgorici v Črni gorici pobegnili oni politični kaznjenci, ki so bili vsled denunciacij znanega vohuna Nastiča zaradi namišljene zarote proti kralju Nikoli obsojeni v dosmrtno ječo. Ti begunci, med katerimi je tudi bivši minister Ivanovič, se nahajajo sedaj na varnem v Skadru na Turškem. O njihovem begu priobčuje sedaj zanimive podrobnosti belgradska "Politika". Beg je omogočil črnogorski revolucionarni odbor v Ameriki, ki si je nadel nalogo, da reši obsojence. Pred približno petimi tedni so dobili jetniki v Jusovači vetrihe, zapečene v kruh. Poleg vetrihov je bil listič z napisom: "Bodite pripravljeni!" Štirindeset kasneje so dobili jetniki tajno obvestilo, da so njihovi prijatelji izkopali 16 m dolg podzemski rov in da naj oni sami izkopljejo v kuhinji jamo, globoko en meter. Jetniki so ponoči, ne da bi jih kdo opazil, izkopali to jamo. Čez dan so jo pokrili z deskami ter natrosili nanje prsti. Pet noči so kopali, predno so dobili zvezo s podzemskim rovom. Ko so izkopali jamo, so dobili zopet tajno obvestilo, da se jim bo dalo posebno znamenje, kadar bo čas za beg. Na to znamenje so čakali dva tedna. Neke noči so zaslišali zamolklo žvižganje v rovu — to je bil znak za beg. Deseterica jetnikov se je napotila v kuhinjo in jadrno poskakala v jamo. Ob vodu v rovu jih je čakal kmetič, ki jim je zaklical: "Pogumno naprej, bratje!" V dobre četrte ure so bili iz rova na prostem. Kdo popiše njih čuvstva, ko so jih tu pozdravili njihovi prijatelji-rekijtelji. Od tu so se odpravili peš proti turški meji. Srečno so jo prekorčili ter prišli v Tuzi. Tu so se odpočili ter se nato odpeljali s parobrodom v Skader, kjer po tolikih letih ječe zopet dišejo svoboden zrak.

Uditore kot zavarovalni agent. Iz nižjeavstrijskega deželnega odbora poročajo sledečo zgodnico: Dunajsko nunciaturu, ki ni zasedena, upravlja sedaj uditore Rosi. Ta uditore je pisal sedaj na župnišča in samostane latinska pisma, v katerih jih pozivlja, da zavarujejo svoja posestva pri "Assicurazioni Generali" v Trstu. S tem so se čutile dunajske zavarovalne družbe, — zlasti tudi deželni zavarovalni zavodi — močno prizadete. Deželni odbor se je zato obrnil na nadškofa Nagla, ki so mu župnišča in samostani podrejeni, s prošnjo, da nastopi proti tej mešetarski agitaciji uditorja Rossija. Značilno je, da so latinskim pismom uditorja priložene tudi vprašalne pole zavoda "Assicurazioni Generali", v katerih se med drugim poprašuje tudi po dosedanjem zavarovanju. Nadalje so priložene tudi kuverte dunajskega zastopstva zavoda "Assicurazioni Generali". — To je res pristen zavarovalen agent, ta gospod uditore!

VAŽNO

za pošiljalce denarjev v staro domovino.

Rojakom, ki pošiljajo svojem denarje v staro domovino naznanjam, da odpošljem vsako pošiljatev, katera dospe do torika do 2. ure popoldne, še isti dan na pošto, in gré s parnikom v sredo čez morje; za to najraje vzamem najhitrejšje parnike. Pošiljatev, katere dospejo do 2. ure v petek popoldne, pa gredo s hitrimi parniki v soboto v Evropo.

To je zelo važno za pošiljalce denarjev v staro domovino. Razume se, da je potreba poslati ali draftte, ali Money Ordre, ali gotove novce; za privatne čeke pa je treba čakati nekaj dni, da se izve, ako so dobri; s tem se vedno nekaj dni zamudi. Zato je tedaj najboljšje, posluževati se drafttov, Money Ordrov, denarje v gotovini do zneska \$50.00 pa je pošiljati v registriranih pismih.

Rojaki, uvažujte to in vedno bodete dobro in sigurno postopali.

Pošiljatev je nasloviti:

FRANK SAKSER

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, OHIO.

ZASTONJ
MOŽEM

50,000 KNJIŽIC

V DAR LJUDEM.

Vsaka knjižica je vredna \$10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Mi želimo, da vsaki bolni človek piše po našo urejeno zdravilno knjižico. Ona knjižica svetuje v poljudnem jeziku, kako da se doma vpešno zdravi: Sifilis ali zastrupljen kri, slabotni život, izgubitev moči, reumatizem in trgiranje v kosteh, spolne bolezni, kakor tudi bolezni v želodcu, na vranci, ledvicah in v mehurju. Ako ste izgubili nado in ako vam priseda zabada, denar dajati, tako pišite po ono zdravilno knjižico, katero vam nemidoma pošlemo in bodite uverjeni da o zdravite. Na tisoče ljudi je ozdravilo po navodilu te prekoristne knjižice. Ona vsebuje znanost, katero bi moral znati vsaki človek. Zapominite si, da se ona knjižica raspoložila popolnoma brezplačno, ter tudi mi plačamo poštnino. Izpolnite dolenji odrezek in ga nam pošlite in mi vam pošljemo popolnoma brezplačno ono knjižico.

IZPOLNITE ODREZEK SE DANES IN POSLITE GA NAM.

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 708 Northwestern Bldg.; 22 Fifth Ave., Chicag. Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s kojo pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi jo tako pošlite.

Ime.....

Pošta..... Država.....

TUJA SLABOST.

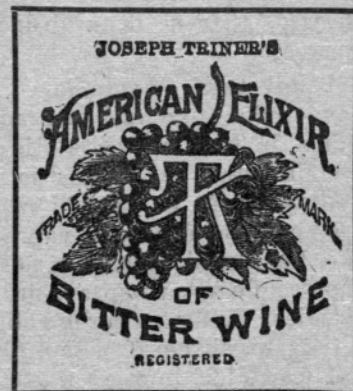
Nekatere osebe napade mnogokrat slabost, katere izvira ne vedo. Pride nedomoma, brez vsakih znakov in stori ljudi nezmožne za delo. Ta tuja slabost se pripisuje skoro vedno neradni prebavi. Počuti se v želodcu, jetrih ali črevesju, v slabi krvi in nervoznosti. Take osebe mnogokrat poskušajo razna zdravila, močne pijače, toda vedno brez uspeha. Kar oni rabijo, je ono veliko zdravilo, ki deluje v vseh prebavnih organih, in ki

IZČISTI CELO TELO,
DA ZDRAVO KRI,
VREDI PREBAVO.

Ta pripomoček, ki se naj zavziva pri vseh članih družine in katero bi moral tudi Ti vedno rabiti v vseh slučajih slabe ga počutja, je veleznano:

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

To naravno zdravilo, sestavljeno iz grenkih želišč in rdečega vina, ima velik delokrog, zato ker tako uspešno deluje v vseh neprilikah prebavnih organov katere so vendar fundamentu zdravju. Moral bi rabiti to zdravilo v

bolezni želodca in črevesja, zabašanosti in spolovil, ponavljajočemu glavobolu, revmatičnih napadih, nevržiji in nervoznosti, mnogih ženskih bolezni, slabem počutku po jedi, težkem spuščanju vetrov

in vseh bolezni, kjer se pokaže zguba teka in simptoni slabosti. V lekarnah.

JOS. TRINER

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by M. V. KONDA & CO.
1809-1813 Loomis Street Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodnomiseln list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEREK in velja

ZA AMERIKO: Za celo leto \$2.00
za pol leta \$1.00
ZA EVROPO: Za celo leto \$2.50
za pol leta \$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE
1809-1813 LOOMIS STR. CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnik da nam natančno naznanijo poleg Noveza tudi SVAKI naslov.

DELAJSKO TABORIŠČE.

Nekako pred enim letom je bil v New Yorku ustanovljen urad za industrijo in priselništvo, ki je imel nalogo dognati, do katere mere se izkoriščajo v New Yorku izkreani priselniki.

Seveda, tukaj se ne gre za izkoriščanje v tistem smislu, kot ga rabimo o delavskem gibanju. Pod izrazom "izkoriščanje", so tu razne metode skupaj vzete, ki se jih poslužujejo, da, o tukajšnjih razmerah nevesčim priselnikom kožo čez ušesi potegnemo.

Sedaj je leta urad objavil svoje poročilo, iz katerega je zanimiv, posebno tisti del, ki se bavi s delavskim življenjem v takozvanih "Labor Camps", — delavskih taboriščih — ki se povsod nastanejo, kjer so večja podjetja, n. pr. gradnje železnice, vodnih naprav itd., in kjer veliko število neučenih — neizvežanih delavcev potrebuje. V takih taboriščih ali kempah je "greenhorn" dobrodošel delavec. On je najcenejši in njega se najlože pripravi ob tisto malo, kar s trdom in muko zasluži.

Po objavljenem poročilu je nevrjetno, kako izkoriščajo v teh "Labor Camps" na novo prišle delavce in kako žalosten je njihov položaj. Na primer: pri gradnji železnice stanujejo delavci čisto v starih tovarnih karah. Do 14 delavcev spi v eni taki kari.

Menjujejo se dve šifiti, podnevna in ponočna šifita, kar se navadno po noči med spanjem godi, tako da se delavec nemore zadostno prespati in tudi o snagi ležišča niti misliti ni.

Često si delavec svojo "barako" zgradi; potrebni material — stare dile, postelje, kose pleha, stare žeblice, vse to se v okolici skupaj nabere in s to šaro postavi "barako". Kje v steni narejena ljudna nadomešča okno. Takva "baraka", ki nima poda, in ki ima komaj prostor za dva ozka ležišča, je kakor rečeno, v vsakem oziru samo in edino od prebivalcev zgrajena, ter tudi material so si morali sami preskrbeti, a v zvezi temu morajo za tako "barako" delavskemu agentu, ki dotično podjetno družbo z delavci oskrbuje, mesečno po en dolar najemnine plačati. Izven tega dobi ta Padroni, ki ni, da bi moral vselej Italijan biti — delavski agenti drugih narodnosti niso nič boljši — vsaki mesec in od vsacega delavca po šest dolarjev za "grocerijo", ki je navadno slaba, nezdrava in veliko predraga. Če si delavec kupi svojo "grocerijo" kje drugod, je odpuščen. Navadno se delavcu pri plači odtegne najemnina in znesek za grocerijo, ne oziraje se, če je robo prejel ali ne.

Pri tem ne smemo pozabiti, da je delavski agent že pri sprejemu delavca, od vsacega delavca od enega do pet dolarjev, kot nekako pristojbino, v žep pobasal. Celo v takih slučajih, kjer podjetne družbe same in neposredno sprejemajo delavce, dobi v zvezi temu agent svoje pristojbine, ki jih seveda delavcem od plače odtegnejo.

Ako delavci nemorejo v tovarnih karah, ali v po njih zgrajenih "barakah" vstrajati, ali dobljene "grocerije" uživati si smejo poiskati "board" v okolici. Toda najemnina in "grocerija" v znesku po sedem dolarjev na moža, se vseeno agenti izplača in delavcu od plače odtegne. Tedaj more delavec dvakrat svoje potrebnice plačati. In zakonitim potom se baje proti tej nesramni slepariji nastopiti ne more, delavci ja imajo "pogodbeno svobodo". Tako se reče.

Ali, še na drugi način se kempdelavce ob krvavo zasluženi denar pripravli. Tu se čisto plače odtegne n. p. za zdravnika, za stroške bolnišnice itd. in to v zneskih od 25 do 60c na moža. — Kakšen zdravnik iz okolice se pokliče za ta denar, če je potreben. V enem slučaju so odtegnile znašale šestdeset dolarjev mesečno od vseh delavcev, med tem ko je zdravnik samo trikrat v mesecu posetil taborišče.

"Kempe", ki niso v zvezi z gradbo kakke železnice ali sličnih podjetij, kot v okolišču karnolomov, opekarn in tovarn za kositarste izdelke, imajo nekoliko drugačen značaj. Tu živijo pogostoma delavci s svojimi družinami. Stanovanja, navadno obstoječa iz dveh sob, so lastnina podjetnikov. Oženjeni vzamejo "boarderje" in sicer od dveh do dvajset ali pa še več oseb, tako da se priglodi, da po petindvajset oseb, možki, ženske in otroci skupno spijo v teh dveh sobah.

Kot za vzgled, navaja poročilo delavsko "kempo" Barren Island ležočo v ozemlju Vele-New Yorka. Na Barren uničujejo odpadke in smeti, ki jih iz New Yorka izvažajo, ki od tega neznosni smrad, okuži celo vse Rockaway in okolice. Tam živi 1400 ljudi, ki do najnovjšega časa niti ene šole niso imeli. Na otoku nič ne raste, in niti ene ceste ni tlakovane. Čeprav odpadke iz New Yorka tam uničujejo, ni še nobenemu na misel prišlo, da bi odpadke na otoku samem pobiral in uničil. Po dve rodbini živiti v vsaki hiši. Rodbina v ospredju hiše, meče odpadke na cesto, a oni v zadnjem delu hiše, pa na dvorišče. Zdravstvene naprave so tam nepoznate. Tam ni bolnišnice in ne postrežnice, akoravno je bilo umiranje otrok baš grozno. — Zdravstvena oblast je zasledila, da je voda na otoku z bolezenskimi snovmi okužena. Vzlic temu se je mestna uprava izrekla, da ne gre, da bi omislili za Barren Island vodno oskrbo. Konečno se je šolska oblast usmiliła prebivalcev, ter zgradila arteški vodnjak; a vseeno se rabi voda z bolezenskimi snovmi prej kot slej.

To so razmere delavske kolonije obmeji Vele-New Yorka in tudi prilžno drugod. Potem si lahko predočimo kako izgleda v taki "kempi", ki se nahaja v pol divjem kraju ali v puščavi.

In država? in občina? No dobršen del teh kemp je last države ali mesta. In v njih se baš tisto dogaja, kot v taboriščih, ki so po zasebnih podjetnikih zgrajene. V takih okoliščinah ni ne država in ne mestna uprava nič boljše od navadnega kapitalista.

SLOVENSKI DENARNI ZAVODI V AMERIKI.

Spisal Math Gaishek.

Že dalj časa zasledujem napredno gibanje in ideje naših rojakov, kakoršne zbujaajo n. pr. g. W. Brunshmidt in nekaj drugih naprednjakov; namreč za združitev vsaj vseh svobodnomiselnih Jednot v svrhu ustanovitve Slovenske hranilnice in posojilnice, rezervni sklad ali zagotovitev obstanka naših Jednot, ustanovljenja konsumnih društev in kako dati pojasnila v pomoč vsem rojakom, ki imajo veselje postati samostojni gospodarji — farmerji.

Zelo veliko se je že pisalo o vseh teh stvareh, a pravega predloga kako vse to doseči, do sedaj še nisem čital.

Ideje so lepe, napravijo vtis na napredno misleče rojake; toda samo z idejami se ne stori nič; treba je energičnega nastopa, malo požrtvovalnosti, nekaj pravih pogumnih mož, ki ne bodo v sredi dela zaspali, in potem se vse to lahko doseže.

Jaz nimam toliko vpliva na rojake kakor nekateri, recimo slovenski časnikarji in glavni odborniki Jednot in Zvez; stavim pa vseeno predlog, da si ga vsi svobodnomiselni rojaki dobro premislijo in da ga podpirajo, ker sem že vnaprej prepričan, da bo šlo najlažje na ta način v dosego in dejansko izvršitev teh prekornih idej.

Glavna in prva stvar je, da si ustanovimo denarni zavod, katerega sedež naj bi bil v Chicagu, ker tam je tudi sedež dveh svobodnomiselnih Jednot. Ta zavod bo vogelni kamen vseh drugih potrebnih in koristnih ustanovitev.

Da se vstanovi ta zavod, treba je denarja — rezervni bond —, kar se doseže zelo lahko: Zjedinito vse člane vseh naprednih Jednot. — Seveda, ne gre kar na enkrat, da se zjedinito v eno samo Jednoto, gre pa da se zjedinito po misljenju. — Torej točka 1. Glavni odbori S. S. P. Zveze, potem S. N. P. Jednote in S. N. D. Zveze in še par drugih naprednih slovenskih Jednot naj razpišejo posebni asessment po \$1.00 na člana. — S. S. P. Z. šteje okoli 3000 članov, S. N. P. J. 7000, S. N. D. Z. in druge male napredne Jednote okoli 5000 članov. Tedaj, ako mi vsi napredni in svobodnomiselni člani in rojaki damo za ustanovitev denarnega zavoda vsak po \$1.00 se to nam nobenemu nič ne pozna, za ustanovitev pa pride \$15,000.00.

2. Prve vloge naj bi bile rezervni sklad vseh teh Jednot, ki se obrestonosno nalože po 4 ali po 4½ od sto v ta zavod; druge vloge pridejo denarno premoženje vseh teh Jednot in potem vse privatne vloge, kdor hoče kaj vložiti. Vlagatelj naj bi se plačevalo po 4 ali 4½ obresti. Potem bi se posojevalo rojakom na že plačane farme ali na več kot polovico plačane hiše po 6 od sto.

3. Da se zjedinito in da bi se to vse dobro poslovalo, naj vsaka napredna slov. Jednota izvoli na vsak tisoč (1000) članov enega odbornika za upravo in poslovanje denarnega zavoda. Seveda, manjše samostojne Jednote, ki nimajo 1000 članov, imajo pravico izvoliti po enega odbornika.

4. Iz vseh teh odbornikov se izvoli glavni odbor Slovenskega denarnega zavoda in sicer: Predsednik, tajnik in blagajnik, a ostali odborniki ostanejo kot nadzorniki in gospodarski odbor, ki lahko obstoji iz 12 do 24 članov.

Na ta način bi bile zastopane vse napredne Jednote v enem odboru in ta odbor bi ob enem opravljaj Slovenski denarni zavod in vodil gospodarstvo vseh Jednot, ter tudi dal priložnosti vsakemu naprednemu rojaku, da si pomaga. Zjedinit bi vse napredne Jednote v eno — vsaj kar se tiče vsrtnine, ki bi bila lahko po \$500.00, \$1000 in \$2000, kar bi se tudi po tem plačevalo.

Vsa napredna društva in Jednote bi ostale s svojimi odbori kakor so, in ves denar za smrtnino bi se skupno postal na vrhovni glavni odbor, ki bi bil voljen od gospodarskega odbora, ki je ob enem tudi odbor za Slovenski denarni zavod.

Vsi ti odborniki S. D. Zavoda bi se morali vdeležiti vsake konvencije teh združenih Jednot, in tam bi se vse potrebno vkrenilo, tako da se popolnoma združijo te Jednote in dajo vse to podporo kot sedaj, pač pa v združenju postanejo ena močna Zveza, ki bo za vedno zagotovljena s svojim močnim rezervnim skladom in z ogromnim številom članov.

Predlogi, da bi Jednote kupovale farme za dobiček rezervnega sklada, niso dobri; ker je težko dobiti ljudi, ki bi za druge delali na farmah. Na ta način pa, da se Jednote združijo s svojim imetjem, se posodi denar rojakom za nakup farme ali v pomoč na farmi ter dobi se 6% sigurno in pomaga ob enem tudi rojakom do samostojnosti.

Ako se nabere dosti tega rezervnega sklada in se rojaki oglašajo, ki bi radi šli na farme, se tudi lahko kupi večji kos zemlje, več tisoč akrov skupaj in razdeli na primerne kose po 40 akrov, ki bi se rojakom prodajali. Taki skupni kosi bi se veliko ceneje kupovali in potem tudi pod navadno ceno prodajali. Pomoglo bi se, da se rojaki skupno naselijo in da lažje izhajajo, kjer si drug drugemu pomagajo.

Zaradi tega, opozarjam vse glavne odbornike vseh naprednih Jednot in tudi vse prijatelje naprednih listov, naj premislijo moj predlog, ga še po potrebi izboljšajo, pošljejo debate v napredne liste. Vsi glavni odbori naj pošljejo pojasnilo v tej napravi na vsa podrejena društva in svrhu volitev, so li za to, ali ne, in potem plača vsak član \$1.00 in začetek ustanovitve Slovenskega denarnega zavoda je zagotovljen, a vse drugo pride s časom.

Ker bogataši nočejo vstanoviti takega zavoda, tedaj vstanovimo si ga sami! S to malo svoto, ki pride od vsakega člana, pokažemo, da smo res napredni svobodnomiselci in da tudi dejansko pokažemo, da lahko storimo delo, ki bo v korist vsem rojakom v Ameriki.

Ne gojimo le ideje, toda resno na delo in to čimprej tem boljše. Nobeden naj ne misli na lastni dobiček, marveč vsi moremo misliti na splošni dobiček, ki ga bomo imeli od takega združenja, ki bo ob enem velikanskega pomena na gospodarskem kakor tudi na političnem polju našega naroda, ki ga bo povzdignil na višjo kulturno stopinjo, tako da bomo lahko ponosni na naš mili narod!

Združimo se, ker v slogi je moč!

CERKEV IN DRŽAVA.

Kongres v Washingtonu je, kakor znano dovolil \$300,000 za soho Columbusa, ki bo postavljena v mestu Washington, ravno pred Union postajo. Spomenik je že skoro dogotovljen in odkrili ga bodo 8. junija t. l. Tozadevne ceremonije bojo, kakor se zagotavlja popolnoma religiozne in sicer katoliškega obreda. Navzoči bodo kardinali, škofje in razni drugi cerkveni dostojanstveniki v svojih pontifikalnih oblekah, ki bodo blagoslovili Columbosovo soho — in "Daily News" pristavlja: "katerega je plačalo vse ljudstvo Zdr. Držav, ne glede na kakoršnokoli veroizpoved, a prav radi tega, da se isto prepušča rimokatoličanom, iz česar bodo oni vprizorili za naš denar svoj jubilej. Katoličani so že pobrali vsa stanovanja v mestu — samih Columbovih vitezev iz vseh držav je do 60,000 prišlašenih — in še več jih pričakujejo. Sodi se, da bo takrat v Washingtonu nad 200,000 katoličanov. — V paradi bodo vsi katoličani in nosili male ameriške zastavice. Zastavice so naročili jezuitje, s katerimi se nameravajo pokazati kot udane državljanje. Daily News pravi, da je to "trick" indirektna demonstracija katoličanov napram vladi — "lip service", s katero nameravajo pravo ameriško ljudstvo zazibati v spanje, da se oni med tem ojačajo in vtrdijo; in ko se bi prvi prebudili bi se ne mogli več braniti, ker bi jih katoličani že popolnoma Navlazene imeli. Vsa ta stvar o Columbu sploh ni nič drugega, kot navadni katoliški pow-wow, s katerim jezuiti ljudstvo slepijo. Če hočemo, da pride katoliška cerkev v naši svobodni deželi na krmilo potem si oglejmo Meksiko, in prepričani smo lahko na prvi pogled, kako bi se nam potem godilo in kake razmere bi vladale v deželi. Spomenik, postavilo je na čast Columbusu vse ameriško ljudstvo, in prav je tako ter vsega spoštovanja vredno delo. In baš radi tega, ko ga je vse ljudstvo postavilo, zakaj bi se ga naj potem prepuščalo blagoslavljeni s tolikimi umetno vprizorjenimi demonstracijami katoličanov in nje cerkve napram vsemu kar ne trobi z njimi v isti rog? Smo pač v letu glavnih volitev in katoliških glasov okoli dva miliona, in teh se gospodje pri jaslah bojijo! Zapomnijo pa si naj tudi, da je v deželi nad dvanaest milijonov volilcev svobodnega duha in naprednega mišljenja, ki bodo če potreba, volili eno in isto da ohranijo zajamčene jim svobodoščine; potem ne bodo tudi zavodi, ki so jih naši pradedje ustanovili, več v nevarnosti, da jih sovražniki, kot je katoliška hirearhija, pograbijo in porušijo. In do tega mora prej ali slej priti."

Brez komentarja!

Omenimo le še, da je v isti izdaji tega uprav velikanskega meščanskega lista članek razpravljajoč o ameriškem solstvu ter boju katoličanov napram vladi oziroma protestantizmu za nadvlado pri imenovanih zavodih, katerega mogoče še podamo našim čitateljem enkrat pozneje.

MESEC MAJ.

Mesec maj je tukaj! Maj, eden najlepših izmed dvanajestih bratov. Ostra jutra in prijeten vetrič ti pihlja nasproti in — narava? Ah, ta narava! vsa bujna, zelena in v cvetju; tudi tički jo obdučujejo s svojim neprestanim žvrgolenjem. Maj, oživatelj stvarstva v veselje vesoljnega bitja na svetu. Da maj, krasni maj je tu! Dolga in huda je bila zima, in mati zemlja se je je le s težavo otrešla. Nastopila je spomlad, pa tudi ta je bila mrzla, ko pa je nastopil maj pa se je takoj vse spreminilo; okinčan s cvetjem kot nevesta ženina, razveselil nas je zopet dobro došel maj, krasen maj, krasno je tudi vshajajoče tvoje solnce. — Led iz jezer in rek je skopel, in tudi vode so

zopet pričele žuboreti krasno svoj staro pesem. Pričele se bodo zopet procesije. Po zimi na Italijansko, Californijo in druge tropične kraje, po letu pa v hribe ob krasne pašnike, reke in jezera.

Od vseh delov naše zemlje zapravljajo tam svoj prosti čas po mesece skupaj možki in ženske; zabavajo se, brez skrbni so! Po zimi gledališča, bankete in domače zabave vsakojake vrste, in — sedaj? silijo na prosto, v naravo; ista nas vse kliče, kot dobra mati vseh, da se odpočijemo ter ojačimo in okrepcamo za nadaljni boj. — Oni so svobodni, gredo kamor in kedar hočejo, delo jih ne zadržuje; lastujejo ves svet, in torej ne rabijo delati. Vedno romajo iz kraja v kraj, nebo se jim vedno naproti smeji, vode se iskrijo in — narava poskakuje veselja. Tako je!

Spomlad, maj, poletje so tu! Kako lepo za one ki lastujejo vse!

Toda — Piščalke tovarn so zapiskale, in poglej — delavce, kako hite — koliko jih je, kot mravlje se pehajo na vse strani. Ta kolne, ker mu je kara ušla, oni robanti ker se je mimoišoči z "pelo" ob njega zadel — vse hiti, mora, drugači ga pohodijo. Kaj njim mar solnce, rože, ptice pevke, lepo višnjevo nebo — niso ustvarjene za te delavce. Ti si delavce, in tvoj prostor po zimi ali po leti, vreme lepo toplo ali grdo deževno, — je pri stroju v tovarni. Ni je pomoči iz blata in prahu ter vednega ropotanja, dokler se ne otreš sužnosti! Pomanjkanje je tvoj delež — delavce, za vse, kar si ustvaril; med tem ko so bogastvo, zabava, izobrazba itd. deleži lastnikov in postopačev.

Torej le urno ti delavec, gospodar te kliče! In tvoje delo je odvisno! Pomanjkanje, glad, potrebe družine ti zapovedujejo

RUSIJA.

Petrograd.—V zgornji dolini sibirske reke Lene so mnogoštevilni zlati rudniki, izmed katerih so najbogatejši last ruskega carja. Delavstvo v teh rudnikih je bilo izkoriščano do skrajnosti. Slednjič je bilo suženjske udanosti konec in delavci so stopili v stavko. Ruske oblasti niso niti z mezinem genile, da bi vplivale na poravnavo med stavkajočimi in podjetniki, pač pa so podnetile razburjenost rudarjev s tem, da so dale aretirati voditelje stavke. Delavci so se zbrali pred jetnišnico in so demonstrirali povsem mirno proti zaporu svojih tovarišev. Ne nadno je pričelo vojaštvo streljati, ne da bi dalo preje kakršnokoli svarilo. Učinek je bil strašen.

v bogati — le urno, že en tu-tut in tovarno so zaprli.

Kaj briga delavca spomlad, kaj maj in kaj poletje, jesen in zima; gospodar te kliče, on je tebi spomlad; tovarna in stroji tvoja zabava in — počitnice imaš, kadar si brez dela in na štrajku, ali kadar tovarno zaprejo.

Maj je tu — toda za one, ki lastujejo svet! —

Grozne bolečine.

Gospod Mihael J. Feko iz Kelayres, Pa., nam je pisal, da je imel njegov brat grozne bolečine že čez en mesec, trpel je namreč na želodečnem krču. On pravi: "Moj brat je trpel grozno na krču v želodecu in ni mogel najti pomoči. Še celo jesti ni mogel. Sve-toval mu sem, da rabi Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, ker smo ga sami večkrat rabili za družinske bolezni in to vedno z uspehom. Teden potem ko ga je začel uživati, so boli prenehale in od tistega časa je moj brat popolnoma zdrav. Mihael J. Feko, Kelayres, Pa." To slavno zdravilo naj bi vedno poskusili pri vseh boleznih želodeca in drobja, ker isto čisti telo in ga ohrani čisto; ojača vse sistem; čisti kri naravnim potom. V lekarnah. Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Telefon: Canal 3014

NAZDAR!

SALOON

s kegljiščem

kjer točno vedno sveže pivo in druge raznovrstne pijače. Domače vino. Unijske cigare. Potniki dobe pri meni čedna prenočišča. Potrežem vsakemu točno in izbornu.

MARTIN POTOKAR
1625 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Streli so ubili 270 delavcev, 250 pa so jih ranili. Med mrtvimi je tudi 5 žen. Vojaki so porabili vse strelivo. Ruska vlada prikri-va nezaslišano grozodejstvo svojih lakajev.

Petrograd.—Velika množica delavcev in dijakov je uprizorila demonstracijo proti postreljanju na stotine rudarjev v zlatih rudnikih ob Leni, gubernije Irkutsk dne 17. aprila. Policija je več aretacij izvršila.

Petrograd.—Resne posledice majo demonstracije, ki so jih uprizorili delavci in dijaki radi poboja nad 100 rudarjev v zlatih rudnikih ob Leni v Sibiriji. Hišne preiskave in aretacije so na dnevnem redu; vsaki dan ostavi delo na tisoče rokodelcev, in celovladna orožna tovarna je zaprta.

Naznanilo.

Znancem, prijateljem in rojakom v Chicagi in okolici naznanjam, da se

SEM PRESELIL

PRVEGA MAJA V LASTNO HIŠO NA

1805 So. Centre Ave.,

ki je zraven hiše, v kateri sem že dolgo vrsto let obrtoval.

Zahvaljujem se vsem prijateljem in znancem, ki so kdaj posetili maj saloon in upam, da mi ostanejo naklonjeni tudi v naprej ter me čisto obiskali v lastnem domu.

Vsi dobro došli!

JOHN KOSIČEK

Slovensko Delavsko Podporno in

Penzijsko Društvo

Ustanov.

21. nov. 1909

Inkorp.

15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSIEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSEDNIK: Anton Ferbežar, Adamsburg, Pa.

TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Alojz Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB GODETZ, Darragh, Pa.

BLAŽ ČELIČ, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Društva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

Sprejeto novo društvo.

Št. 14 Johnstown, Pa.: Josip Glavač, cert. št. 409; John Gomilar II., 410; Frank Kovačič, 411; Peter Urban, 412; Karl Mejak, 413; August Klepec, 414; Josip Kavček, 415; Josip Skušek, 416; Josip Kosmatin, 417; Josip Brinjevec, 418; Josip Rogel, 419; Vincenc Kovačič, 420; John Gomilar I., 421; Josip Toman, 422; Frank Kosmatin, 432; Ferd. Kuntzler, 424. — Društvo šteje 16 članov.

Sprejeti novi člani:

K dr. št. 1: John Šimotič, cert. št. 425.
K dr. št. 2: Karl Škerl, cert. št. 426.
K dr. št. 9: Leopold Šoba, cert. št. 427.
K dr. št. 10: John Žumer, cert. št. 428; Alojz Bizjak, cert. št. 429; Valentin Orač, cert. št. 430.
K dr. št. 11: Tomaž Papa, cert. št. 431.
K dr. št. 12: Josip Knez, cert. št. 432.

Suspendirani člani:

Od dr. št. 1: John Fritzel, cert. št. 319.
Od dr. št. 6: Anton Coff, cert. št. 123; M. Stariha, cert. št. 124.

Črtani člani zopet sprejeti:

K dr. št. 11: A. Malnar, cert. št. 270.

Črtani člani:

Od dr. št. 1: Fr. Kamnikar, cert. št. 287.
Od dr. št. 7: Martin Sorko, cert. št. 146.

Odstopli člani:

Od dr. št. 7: John Repovš, cert. št. 170.

Suspendirani člani reinstalirani:

K dr. št. 5 Fr. Bivič, cert. št. 100; Jos. Simončič, 285.

DRUŠTVENI URADNIKI.

Dr. št. 1 v Darragh, Pa.: Preds. Anton Klančar, Box 87, Arona; tajnik Jos. Hauptman, Box 140, Darragh; blagajnik Martin Horvat, Box 140, Darragh. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 2 v Adamsburg, Pa.: Predsednik Stefan Flere, Box 122; tajnik Anton Ferbežar, Box 141; blagajnik John Flere, Box 122; vsi v Adamsburg, Pa.

Dr. št. 4 v Waukegan, Ill.: Preds. A. Celarec, 706 Market st.; Taj. John Gantar, Box 286, North Chicago, Ill.; Blag. John Stražičar, 611 Market St. — Seja 3. nedeljo v mesecu na 611 Market St.

Dr. št. 5 v Cliff Mine, Pa.: Preds. Fr. Klemenčič; tajnik in blagajnik Math Petrich, Box 183, Cliff Mine, Pa. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 6 v Roslyn, Wash.: Preds. Anton Adamič, tajnik Jos. Richter, Box 904; blagajnik M. Arestovnik; vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Dr. št. 7 v Livingston, Ill.: Preds. Alb. Schweiger, Box 148; tajnik Frank Plazgotta, Box 148; blagajnik Matija Gorenz, Box 132; vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri pop.

Dr. št. 8 Marianna, Pa.: Preds. H. Lamut; tajnik in blag. H. Leskošek, Box 213; vsi v Marianna,

Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 9 v Skidmore, Kans. Predsednik Simon Repovš; tajnik John Repovš, R. R. 3 Box 187, Columbus, Kans.; blagajnik John Zakrajšek, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 10 v Winterquarters, Utah: Predsednik Ivan Bizjak, Box 85; tajnik Peter Zmerlikar, Box 35; blagajnik Jakob Cesar, Box 82; vsi v Winterquarters, Utah. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 11 v Conemaugh, Pa.: Preds. Martin Jager, Box 102; tajnik Frank Perko, L. Box 101; blagajnik Matija Sergan, L. Box 102. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu, dopoludne ob 9. uri v Slovenskem Delavskem Domu.

Dr. št. 12 v Breezy Hill, Kans.: Preds. Mart. Smolshnik, Box 94; taj. John Vrabitsch, Breezy Hill Sta., Kans., Box 1; blag. Roehus Godina, Mulberry, R. F. D. No. 2 Box 125. — Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 13 v Richwood, W. Va.: Predsednik Geo. Zakrajšek; tajnik Frank Fatura; blagajnik Karl Zadnik, Box 729; vsi v Richwood, W. Va.

Dr. št. 14: John Gomilar, pred., R. F. D. No. 3 Box 146; Josip Glavač, tajnik, R. F. D. No. 3 Box 144; Frank Kovačič, R. F. D. No. 3 Box 150, blagajnik. Vsi v Johnstown, Pa.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA S. D. P. in P. D.

Vsim članom naše vrle Družbe naznanjam sklep celokupnega glasovanja posameznih podružnic, da se skliče prva redna konvencija S. D. P. in P. Družbe. Večina društev tako hoče in glavni odbor je odredil na svoji glavni seji, da se konvencija razpiše na 2. julija t. l.

Toraj konvencijo imamo predurmi. Veliko dela naša čaka in ne vstrašimo se ga! V delu je rešitev. S. D. P. in P. Družba šteje sedaj 14 podružnic in nekaj okoli 500 članov. Vsaka podružnica ima pravico poslati svojega zastopnika na konvencijo in upati je, da ne bo društva, ki ne bi poslalo svojega delegata. Pri izboru zastopnikov naj društva pazijo, da izbere najboljšega in za kori-

sti Družbe in vsih članov vnetega in nepristranskega brata, ki bo tudi v stanu prevzeti kak urad.

Nadalje naj društva sklepajo na svojih sejah o sedajšnjih nedostatkih in novih naredbah, za katere mislijo, da bi bile dobre, tako da pride njihov delež dobro podkovan na konvencijo.

Društva naj bi pred vsem predvarjala sledeče točke:

1. Usmrtnina; 2. poškodbe; 3. pogrebni stroški; 4. bolniška podpora in 5. penzija za vdove in otroke umrlih članov.

To so glavne točke, katere bodo na glavnem redu konvencije. Posebno temeljitega predvarila bo treba pri odmerjenju penzije, kajti od sedaj je bila ta točka rezervirana do prve konvencije.

Če bomo kaj pametnega storili na tej točki bomo s podvojeno silo napredovali. Do sedaj smo ta-

korekcijski štali na mestu, ker rojaki niso v nas zaupali, to pa zato, ker so bila naša sedajna pravila pomankljiva, ker pri ustanovitvi Družbe nismo sami znali, kako bi boljše vkrenili. Naš namen je bil blag in dober. To smo pokazali. Na tej konvenciji pa moramo stvar zaključiti, to je določiti jasno vsako podporo: bolniško, usmrtnino, penzijo, itd.

Zapomnite si, da vse oči bodo obrnene na našo konvencijo, vse bo pazilo kaj ukrenemo in kako bo izpala rešitev penzijske točke in drugih važnejših stvari.

Od konvencije bo odvisen napredek in razvoj družbe. Če bomo dobro napravili, bo uspeh gotov. Člani bodo pristopili in društva se bodo prilašala. Ali je katera slov. podpora organizacija, poleg naše družbe, ki bi skrbel za vdove in otroke umrlih članov? Ni je, dasi je bila potrebna že dolgo vrsto let. Mi smo na pravi podlagi in od nas je odvisno, da se porinemo v ospredje, da napredujemo in pokažemo rojakom blag namen naše Družbe. Potreba je rodila našo Družbo in kot taka bo napredovala, ko hitro ji vgladimo pot in ta pot je prva redna konvencija, ki se bo pričela v torek, 2. julija t. l.

Ključne rojake po naselbinah, kjer še nima naša Družba svojega društva, da ustanove društvo in ga priklopijo k S. D. P. in P. D. ter svoj pristop še pravočasno naznanijo, da tudi svojega delegata pošljejo na konvencijo. Kolikor več nas bo zborovalo, toliko boljše bomo vstanu vkreniti, ker več ljudi, vedno več ve in zna. Za podrobnosti se z zaupanjem obrnite na glavni urad, ki vam da radevolje vse potrebne informacije in drugo, potrebno za vstanovitev novih društev.

Društvom S. D. P. in P. Družbe pa polagam, še enkrat na srce, da zvolijo dobrega zanesljivega, presodnega in nepristranskega brata za delegata in da se temeljito pogovore glede raznih točk, ki bi bile v korist cele organizacije. Še enkrat ne pozabite vkrepati glede penzije za vdove in sirote umrlih bratov.

Z bratskim pozdravom

Jos. Hauptman, glav. tajnik.

IZ SREBRNE COLORADE.

Malokje je na prilično tako malem prostoru, toliko našega naroda naseljenega, kot ravno v južnem delu države Colorade. Posebno po premogarskih kampah v okolici in v bližini mesta Trinidad, jih je mnogo. V kampu Delegata biva baje okoli 300 Slovencev. — Druga precej velika slovenska naselbina je Primero, kjer je bila pred dvema leti ona grozovita razstrelba. Nadaljne slov. naselbine so še Tercio, Valdez, Morley, Ludlow, Tobasco, Majestic, Broadhead Green Canyon in še nekaj manjših. Podobne so si posamezne naselbine (s par izjemami) tako zelo, da je docela odveč popisovati vsako posebej, opisati je treba le eno in čitatelj ima skoro popolno sliko vsake posamezne naselbine. Mislite si eno ali dve vrsti kompanijskih hiš, ki so vse enako prikrojene in pobarvane, šolo, večasi tudi cerkev, saloon, pa kompanijsko prodajalno, kjer je tudi pošta. Nadalje malo železniško postajo (ktero tvori tuintam stara boxkara) in nekaj kadečih se dimnikov. Okoli campe, ali vsaj v bližini, nahajajo se rjavi, goli pešeni griči, obrastli tuitam s pritlikovim borovjem. Take so premogarske campe južne Colorade. —

Dela se skoro v vseh campah že nekaj mesecev prav dobro in stalno in nekteri tudi precej dobro zaslужijo. V splošnem pa se z delavci postopa surovo in brezobzirno, kot z živino. Kapitalisti delavcem sicer nikjer niso posebno naklonjeni, to je stara stvar, a da bi si z delavci upali postopati tako, kot delajo v južni Coloradi, nisem opazil še nikjer. So pač sužnji, ki o ustavno zajamčeni svobodi niti sanjati ne smejo, ako nočejo, da se jih požene preko mej kompanijske republike, s trebuchom za kruhom. Ako človeka sumijo, da ima le kak "knof" na sebi, izdelan od umijskih delavcev, je že garjeva ovea in se mu je mogoče že z največjimi zvijačami prikraati v campo. V neki campji je kompanijski policaj prepovedal celo redno mesečno sejo nekega slov. podpornega društva in so morali uradniki mesečni asement pobirati od hiše do hiše. Pa recite, če ni za "krepak" od same svobode! S prvim aprilom so menda vse premogar-

ske družbe v južni Coloradi planile obnovo, da bodo delavcem pa po drugi strani toliko, ali pa še več vkradli, pri tehtanju premoga. Delavec na ta način pač vedno "ta kratko" vleče. Za varnost delavca je tudi proketo malo skrbjeno. Kdor bi dvomil o mišnih besedah, gledat naj gre kar na trinidadsko pokopališče, kjer bo videl po več ducatov malih spomenikov (pravzaprav lesenih deščic) vse z enim datumom, pa spet cele vrste drugih, zopet z enakim datumom itd. Komu to ne odpre oči, za tacega je treba operacije. Mislim, da je malo premogovih rojov, ki bi se mogli ponašati s tolikim številom razstrelb, kot ravno premogovi rovi v južni Coloradi. — Vendar svita se, ljudstvo se zaveda in vedno večja je množica istih, ki vslikajo s pesnikom:

"Luči! luči! bisernih žarkov!
Več, še več — do vrha!
Dajte mi čašo polno svetlobe,
Eks! to se pravi do dna!"

Hrepenel po luči in bisernih žarkih spomnil sem se besed Gregorčičevih, ki je dejal: "Luč naša, bratje od izhoda, odtam nam sonce nosi zlati dan . . ." vzel sem pot pod kopita in hajdi proti izhodu. V Denverju mudil sem se le nekaj ur, nato sem se pogodil z gospodom Burlington-om, da me ponese dalje proti vzhodu, bližje in bližje bajnih vzhodnih evetk. Vsaj jaz si jih predstavljam kot bajne, očarujoče, omamljive, lju-beznjive, zapeljive . . . !

Kakih 15 milj pred postajo Fort Morgan, zanimali so me čudovito zverženi telesni ostanke "ponesrečenega" tovornega vlaka, ki je — po znamenjih soditi — zavozil v Nirvano še le pred nekimi dnevi. Tla so razrita, kot tripolitansko bojišče iz česar se da sklepati, da se je i tam vršil hud boj na življenje in smrt. Nekatere lahko ranjene "boxkare" spravili so iz peska zopet na pravo pot, ko jim je kak doktor vsega mizarstva, ali absolvent kovaške univerze podelil najnujnejšo zdravniško pomoč. Za one, katerim pa ni bilo več rešitve, pa so na lieu mesta zgradili provizoričen krematorij in "koristna ognja je oblast" izbrisala vse poškodbe "ponesrečenih boxkar" tako temeljito, da so ostali sami železni skeleti na pozorišču in pogorišču. Kolesje in druge mojsterske zveržene železne ostanke naložili so na kare, da jih zapeljejo v kraje, kjer se bodo isti prepodili v nova, mlada, železna bitja. Svetila jim vroča luč najbližje topilnice, sem rekel, in vlak jo je veselo odpihal preko mnogoštevilnih lepih farm, proti sosedni državi. Na postaji Wray, (to je zadnja postaja v Coloradi) potegnil sem še enkrat požirek "njega" za slovo, ker vsa velika država Kansas je suha, kakor Sahara. Že tedne sem pripovedovali si mi rojaki različne kansaške anekdote, ki pa so bile vse tako puste, prazne in suhe, kot tistih sedem egiptovskih lačnih let. Ker se večkrat spomnim mojega krstitelja, pokojnega župnika Ripšelj-na, ki je zložil znano popevko:

"Grešni svet je utonil,
Vodo nam je pokazil,
Torej se mi gabi včas . . ."

sem pa rekel: par kozarčkov budjeviške pive pa res ne bi škodovalo za odhodnico, ker v Kansas pijejo baje le mleko in sirotko. Rečeno, storjeno. Prijatelj povedel je mene in še enega tovariša, v neko boljše vrste pivnico. Prostor bil je lep in snažen, pivo izborno in beseda nam je tekla, kot po maslu. Kar naenkrat priteče proti nam — bogovi znajo odkod — črn nestvor, z številnimi nogami in rogovi, pa brez repa. Za njim pridrvi drugi, tretji, eden groznejši od drugega. Jaz sem dejal, da je to najbrž spomin, en tovariš je trdil, da so to poseblejni strahovi, a tretji, najpametnejši je rekel, da so ščurki ali žoharji, plemenite pasme, kakoršno premorejo le v Denverju. Pri vseh črnih mehikanskih sweetheartih, sem rekel, saj je res in zopet vrnila se mi je prirodna srčnost in korajža. Črni nepridiprav pa mi je vseeno pokvaril vso ježo in ves tek in to že pri drugem kozarcu! Pa recite, če to ni smola, človek se napravlja na pot v suhe temperne kansaške pustinje, pa ga tik pred odhodom, tak črni spak prikrajša za toliko in toliko hladnih požirkov! Zato: preat denverski ščurki in žoharji, na vešala z njimi!

A. J. Terbovec.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO iz AVSTRO-
OGERSKE v NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Kaiser Franz Josef I. 15. junija 1912. Deviška (prva) vožnja iz New Yorka-Oceania 22. maja
Martha Washington 25. maja Laura 1. junija 1912

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklynu.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co.,
2 Washington St., New York, N. Y.

GLAVNI
ZASTOP
ZA
AMERIKONove pomladne in poletne,
modne obleke za može in

dečke.

Najboljše blago dobite za
najnižjo ceno, če
kupite pri

THE
ATLAS
CLOTHING®

JELINEK in MAYER, imitelja.

Vogal Blue Island Avenue in 18ta cesta.

Odprto vsak večer, izvzemši sredo in
petek do 9 ure.
Odprto v nedeljo dopoludne.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Urađuje na svojim domu:
od 8.—10. ure predpoludne
od 1.—3. ure popoludne in
od 6.—8:30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.:
od 4.—5. popoludne.
Ob nedeljah samo od 8.—10,

ure dopoludne doma in to le izjemoma v pravih nužnih slučajih.
DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličien zdravnik, obiskujte
torej Slovana v svojo korist.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo
iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža piyo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti
mi te bodemo zadovoljili.

SLOVENSKI IN HRVATSKI JAVNI NOTAR ZA AME-
RIKO IN STARI KRAJ.

Sprejema tožbe. — Zagovarja in tolmači na sodnji. —
Zahteva in iztirja odškodnine od kompanije za ponesreče-
ne pri delu. — Dela pooblastila, kupoprodajne pogodbe,
prošnje za oprostitev vojašćine, dolžna pisma, itd. — Iz-
tirja dolgove tukaj in v starem kraju. — Izvršuje vsa v
notarsko stroko spadajoča dela. — Cene vedno zmerne.

Matija Skender

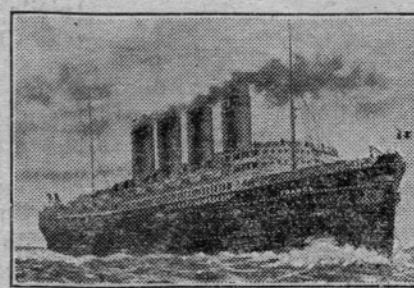
5241 Butler Str., Pittsburg, Pa. Bell Phone 7-R Fisk.

Compagnie Générale Transatlantique

Iz New York v Avstrijo čez
Havre Basel.

Potniki tretjega razreda dobivajo
brezplačno hrano na parnikih družbe,
snažne postelje, vino in razna mesna
jedila.

Pristanišče 57 North River
vznožje 15th St., New York
City

HITRI POŠTNI PARNIKI odplujejo vsak četrtek ob 10. uri zjutraj:
S. S. France (nov dvovijak) S. S. La Provence
S. S. La Lorraine S. S. La Savoie

Najboljše udobnosti v III. razredu.

Odplujejo vsako soboto ob 3. pop.

S. S. Rochambeau (nov dvovijak) S. S. Chicago
S. S. Niagara S. S. La Touraine

Glavni zaton na 19 State St., New York. MAURICE W. KOZMINSKI
glavni zastopnik za zapadu, 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

Zahodna Bolniška Podporna Jednota.

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vatnovljena aprila 25. Inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale, Wash., Box 44.
Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Taylor, Wash., Box 44.
Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 8, Enumclaw-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JERNEJ SKRBINC, Issaquah, Wash.
MARTIN MEŽNAR, Taylor, Wash.
MATIJA KOREN, Taylor, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash.
JOHN PETEK, Enumclaw, Krim Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. SHAW

Seja gl. odbora vsako zadnje nedeljo v mesecu v Ravensdale, Wash., v dvorani Pavla Kos. Uradno glasilo je Glas Svobode.

TEMNI OBLAKI.

POVEST. — SPISAL DOBRÁVEČ.

I.

Nadaljevanje.

Kar je govoril Josip v šali, to se je potem tudi zgodilo. Gabrijela je sedla k njemu, njegov oče pa k Ivanu na voz, in kakor blisk je šlo ob zeleni Reki. Blizal se je že mrak, ko sta bila Josip in Gabrijela že blizu Lesarjevega doma, Korenčan in Ivan sta ostala daleč za njima.

“Zdaj bom terjal plačilo”, reče Josip.

— “Sitnež!” de mu ona šaljivo. Josip jo pa začne dražiti: “Če bo samo to moje plačilo, povem vam, gospica, da takoj raje obrnem proti domu. Samo ko bi vas ne imel tako rad, pa bi vas peljal nalašč nazaj v Bistrice.”

— No, pa poskusite! Videli bode, če pojdem z vami.

“Ali bi se vrnil z menoj, Gabrijela?”

Ona molči in še le za dolgo časa reče: Ne vem. A na glasu je poznal Ivan njeno notranjo razburjenost. Zato je rekel jasno in razločno: “Gabrijela, ali bi hoteli priti k nam in kraljevati v naši hiši, kakor že kraljete v mojem srcu? Prosim vas, odgovorite! Jaz sem srečen, samo da vas vidim, presrečen, da smem bivati v vaši bližini.”

Še marsikaj ji je povedal Josip, in deklica mu je slednjič morala glasno pritruditi, da pride kraljevati v Korenčanovo hišo. Kdo je raje to obljubil kot Gabrijela, in kdo je bil srečnejši kot Josip! Na konec sveta bi se peljal z njo.

Staremu Korenčanu, ki sina ni pustil v nikako službo, češ, da ima doma vsega zadosti, ugajala je ta zveza prav dobro, in tudi Ivan Lesar je bil vesel, da pojde sestra v tako staro in čislano hišo. Gabrijela mu ni ničesar povedala, a poznal je njeno in Josipovo vedenje. Zato jo je podražil danes zjutraj z nepričakovano novico o prihodu obeh Korenčanov.

Danes sicer ne mislita še snubiti, a dolgo nikakor ne bodo več odlašali. Tako misli Luka Korenčan in zato menda nalašč vedno povdarja, da je že doživel šestdeset in dve pomladi. Josip in Gabrijela seveda nista temu nasprotna. Saj so bili tako redki časi, ko sta se mogla kje videti. Zato je žarel v njunih srečih toliko zanesljivo oženje prave, resnične ljubezni.

Bodočnost jima je bila tako lepa, tako jasna in čista kot kristal. Ni je kalil niti najmanjši oblak, kakor ni kalil noben dvom njune ljubezni. Gledala sta v prihodnost tako, kakor gledamo skozi odprta vrata v cerkev, ko ni še pozvonilo k svetemu opravilu.

Danes po veliki maši sta se ustavila dva koleslja pred Lesarjevo hišo. Tam, kjer se strinja košanska cesta s tržaško, sešli so se in vozili skupno in polagoma ob mirno tekoči vodi. Ne verjamem, če so se vsi spomnili onega mesta, kjer je bil nekoč pobit stari Lesar. Da, starost se umika mladosti, nekdanji spomini se umikajo v ozadje, dokler jih nepoznana, tajna moč ali nenadejani slučaj ne vzbudi, da s starimi prizori, z otmelnimi predstavami provzročajo nove bolesti. A kdo bi vedno mislil na to, posebno pa še s takimi občutki, kakor so danes polnili sree Josipu in Gabrijeli!

Medpotoma je Ivan razkazoval Korenčanu svoje zemljišče. Oba z

očetom sta se čudila obširnosti Lesarjevih posestev. No, Ivan je seveda zadovoljno gladil svoje obilne brke in razkazoval zadovoljnima znanecema svoje imetje.

Zvečer so se ločili vsi veseli, dasi je redkokje družba, kjer bi se razhajali vsi z isto mislijo: dobro je bilo!

A nikomur ni bilo znano, zakaj je stopal danes okoli hiše Suhorčev Matej. Motil se je sedaj pri hlapcih v hlevu, sedaj je pogledal nekoliko k deklam v kuhinjo, včasih je tudi Gabrijelo vprašal kako navadno stvar, vedno se je pa delal, da se mu mudi naprej. — Matej ni nenavaden gost pri Lesarju. Večkrat je že posedal na ognjišču, in zato se danes ni nikomur čudna zdela njegova navzočnost. Doma je iz bližnje vasi onostran vode; imenovali jo bomo Hrastje, ne glede na to, če se tako zove tudi na zemljevidu. Saj Matej ni karsibodi. Blizu petdeset let se mu je že obesilo na hrbet, a zato je njegovo srce vendar še mlado. Več kot polovico življenja je služil cesarju pri orožnikih ter celo dosegel čast krajnega postajevodja. V službi se je nekoliko poškodoval na nogi — še danes malo šepa — in poslali so ga domov z lepo pokojnino. Nesel je tedaj s seboj tudi nekaj prihranjenih novcev, in sploh ga cenijo Hraščanje, da je mož, ki nekaj velja in res tudi nekaj ima. Odslej živi pri sestri, ki je omožena v Hrastju pri Suhorcu. Zato se ga je prijel ime Suhorčev Matej. — Njegovi sestri Barbi sicer pošilja mož denarje s Hrvaškega, kjer biva zdržena že nad deset let, vendar pravijo ljudje, katerim so mari i tuje zadeve, da je več kot polovica premoženja Matejeva. — On nikomur ne pove, koliko ima prihranjenega, pohaba se pa rad, da ni brez denarja.

Da bo njegova sreča popolna, želi si že davno samo še mile ženiče. A mož je izbirčen. Mlada mora biti, lepa in bogata, kar se pa redkokje združi v jedni sami osebi, zato jo tudi Matej išče že tako dolgo.

Zadnje dni mu je v tem pomagala Barba.

Kolikor mladenk je videl doslej, ugaja mu še najbolje Lesarjeva Gabrijela. Čestokrat jo je že gledal prav ljubezno, hotel ji je tudi nekaj reči, a ni šlo, ni hotelo. Tolažil se je vzdihovaje: “Oh, saj je še čas! Ona je še mlada in jaz — lahko počakam.”

Ko se je pa te dni raznesel glas po okolici, da snubi Gabrijelo neki Bistričan, izjalovila se mu je tolažba. V prsih se mu je vnela — prava ljubezen, kakor mu je pravila Barba.

“Ne bom je več videl”, vzdihoval je reva, ko je zvečer odhajal z vasovanj pri Lesarjevih. Stokal je domov grede, dobro vedoč, da ga nihče ne sliši. Celu razjokal bi se bil, a kot dolgoleten vojak pozabil je jok in solze. Svojo globoko žalost je tožil sestri, ki ga je znala tudi prav temeljito utolažiti.

Nasledek temu je bil, da je Matej takoj najel nekaj laških zidarjev ter velel vzvišati in popraviti sestrično hišo, da bo takšna, kakor veli narodna pesem:

“Druz'ga fanta si bom 'zbrala,
Ki imel bo dost' blagá,
Hišo pa na štuka dva.”

Takoj drugo nedeljo potem se je vračal Matej utolažen domov, ko je zvedel — saj mu je povedala sama Gabrijela — da niso še nič snubili. Vse njene poglede in vse besede in je razlagal v svoj prid ter prav nestrpno čakal drugi dan obljubljenih zidarjev.

“Da bi le prej dovršili, kot pridejo oni snubit”, to je želel sedaj Matej bolj goreče kot izveličanje svoji duši. “Če vzame Gabrijela Korenčana, kje dobim drugo!” — To je prevdarjal naš znanec noč in dan. Zidarjem se je delo odlegalo, vroče poletje je pospeševalo zidanje, in Matej je bil čim dalje zadovoljnejši.

Nekateri pisatelji radi smešijo osebe, ki so kljub vsej svoji zdravi pameti drugim v napotje. Tukaj ne nameravamo tega. Matej je resno mislil hišo vzdigniti in predelati, da bi dobila Gabrijela, ko jo pripelje izpred altarja, pač vse ugodno, udobno in pripravnost bivališče. Vse se je moralno vršiti lično in gosposko. Zadnje besede je rad povdarjal, a tudi redno dostajal: “Dasi nismo gospoda.” Pristnosti teh trditvev ne bomo preiskovali. Matej je mislil pametno in tudi ravnal pametno ter sodil vse ljudi po svoji prštenosti, poleg tega je pa vse zapupal Barbi.

Med delavei mu je takoj od začetka najbolje ugajal mojster Menigo. Majhen, črnkast, nekoliko osivel možček je bil kmalu Matejev najzupnejši prijatelj. — Znani so mu bili že od nekaj piviški ljudje in pivški kraji. Delal je že za pokojnega Lesarja pri reški železnici. O Lesarjevi nesreči je moral menadoma domov, prejel je namreč sporočilo, da mu je žena na smrtni postelji. Šel je in ni se več vrnil v naše kraje do letos. Židal je pač drugod po slovenski domovini, v bistriško in košansko okolico ga ni bilo. — Njegov sin Batista je delal dolgo časa pri Korenčanu. Ali do konec vendar ni bil pri železnici. Resnemu možu se je zameril živahni dečko. Oponašal ga je namreč o neki priloznosti, ko je mislil Batista, da ni Korenčana blizu. Delavei so se mu smejali, mladenič je pa še vedno izkazoval svojo spretnost v tem, da je posnemal Korenčana, kako tlači pipo in skrbno gleda, da se ne pogubi najmanjša mrvica tobaka. Pokazal je še za nameček, kako hodi s palico okoli delaveev, kako vzpodbuja, zmerja in plačuje. Silni smeh se ni dolgo poleg, ker je znal mladi Lah res izbornu svojo umetnost. Tedaj se oglašila lesene kolibe Korenčan: “Batista, pridi sem!”

On dan je nehala komedija. Dečko se je ustrašil, kakor da so se zgrnile gore nanj. In ne zastoj. Počasi se je bližal jeznemu možu. Kakor da je Korenčana prešnila električna iskra, spustil je na tla palico in pipo ter se vrgel z vso ogromno težo svoje osebnosti po živlenu. Hipoma je bila Batistova glava v njegovih okroglih pesteh, pa ne samo glava, tudi lasje, lasje. Tako so frčali na vse strani, kakor da jastreb skube pišče. Nekateri delavci so prihite-li bliže in ga izpuli njegovim rokama. Korenčan vzdahne kakor človek, ki je storil vedelodro delo, potem pa plača Batista iz velike listnice, rekoč: “Na, in pojdi kam drugam unganjat svoje burke in šale, samo če te bo še kdo maral! Dodelal si za letos v našem kraju, verjemi!” Tudi delavee, ne samo Batista je bilo sram, dasi ni drugim rekel Korenčan ničesar. Tisti dan ga ni bilo blizu. Batista je šel od podjetnika do podjetnika, a dela ni dobil; Korenčan ga je spravil. Ko je slednjič prišel tudi k rajnemu Lesarju, kjer je delal njegov oče Menigo, odpravil ga je tudi ta takoj drugi dan. In oba, oče in sin, sta prisegla maščevanje Korenčanu. Grozila sta mu in ga rotila tako, da, če bi se le stotina vsega uresničila, kar sta mu želela, ne bi ostalo Korenčanovega, sicer obilnega telesa črvom pod zemljo niti dlake. Vse to je zvedel Suhorčev Matej, a vsega mu zviti Lah ni hotel še povedati. Misli si je: prihranimo najmanjše ovirek za primernejši čas, in ta je prišel kmalu. Ljudje so že spravili seno, izkopal krompir ter se lotili že sadja in otave. Pri Lesarju ni nič posebnega, le Josip Korenčan je čisto tam v gostéh, in pa za svatbo se pripravljajo, a prav po malem, ker Korenčan ni še snubil.

Suhorčevega Mateja zidanje je tudi srečno pod streho. Menigove mu mojsterstvu dela vso čast. — Znotraj so še nekaj dodelovali, znaj je hiša takšna, kakor si jo

more oko le želiti. Zato se pa tudi obrača Matej sleherni dan okoli Lesarjeve hiše in Lesarjeve Gabrijele. V to ga je še posebno nagibala njegova sestra Barba.

Ker ni Barba za našo povest najnezatnejša oseba, čutimo dolžnost, da povemo nekoliko več o njej. Razven imena ni imela prav nič ženskega na sebi, zakaj vse drugo na njej je kazalo zvitega, včasih celo robata prebrisane-ga dedca. Iz tega menda tudi čitatelj izprevidi, da Barba ni bila lepa. Ko bi bil stvarnik ravnokar narejenega prstenjaka postavil na noge in bi potem, sam s svojim stvorom nezadovoljen, udaril po mehki ilovnati glavi, pokazalo bi prstenjakovo lice blizu takšen obraz, kakor ga je imela Suhorčeva Barba. Dvoje sivih oči je bilo razmaknjenih nekoliko preveč vsak-sebi, zrla so pa človeka tako, da ni spoznal v njih ne ognja, ne mrtvila, sploh nikakega življenja. — Ko so se ji ustnice krčile same jeze, gledale so drobne oči tako mirno v božji svet, kakor bi v tem položaju gledal človek, kateremu niso vse njene tožbe nič mari.

Kupčevala je z razno drobnjavo, kakor s kokošimi, z jajci in maslom v Trst, domov grede je pa razprodajala kavo in razne pritikle po hišah. O poštenem plačevanju dolgov je imela posebne pojme, in čestokrat se je zgodilo, da je gospodinja terjala Barbo, pa jo o tej priloznosti razžalila, in tožba, če ne tudi zapor je bil prezaupni upnici plačilo. Barba je znala namreč govoriti gladko in prepričevalno, rotila se je in žugala, a tudi božati in hvaliti — ali kakor pravi pristni Notranjec: po dlaki vleči je znala, ko je bilo potreba. Zadnja leta je le bolj redkoma prenašala svojo kramo v Trst in iz Trsta. Pravijo, da ji je mož poslal lepih stotakov domov, in pri Mateju ima vse, kar le hoče. “Dober jezik je več vreden kot pol grunta”, zatrjevala je Barba, ko je bila dobre volje. Zažarelo ji je lice, ko je govorila o Matejevem bogastvu, bratu ni rekala pri drugih ljudeh drugače kot “naš gospod”, in samosvestno je dostavljala, da spravlja Matej njene prihranjene novce in pa vse, katere ji je poslal mož s Hrvaškega.

Matej ji tudi popolnoma vse veruje.

Njegovo ženitev je tako spretno in modro napeljala, da se je brat čutil prisiljenega, slušati njene narčre.

“Da, tako je, tako! Tudi meni je všeč Gabrijela; upam, da se bove sporazumevali, samo če bo za našo hišo. Meni se zdi, da bo Matej skoraj malo pregosposki zanj. No, pa če se imata rada —” Tako je govorila Barba, ko same zadovoljnosti ni mogla naravnost hvaliti bodoče neveste. O tej priloznosti je navadno pomižavala z levim očesom, kar ji ni prav nič pristojalo.

Tudi vse zidanje, kar ga je letos dovršil Matej, vršilo se je po njenem svetu. Morda se je pa Barba res tako veselila Gabrijele v hišo? Morda ji je želela dobro? Preseli se, dragi čitatelj, v duhu z menoj za dobrih deset let nazaj v naši povesti, in poglejva, kaj se je godilo nekega večera na Suhorčevem domu! — Vse že spi. — Temna noč objema zemljo, luči so pogasimle, tudi v Suhorčevi hiši je tema. Le ob stranskem oknu se plazi črna postava — majhen možček, gospodar Suhorec. V roki nosi močan kol kot brambo in posluša, če Barba še ne spi. Rahlo potrka s kolom po železju v oknu in pokliče potihoma ženo. “Joj, Gašper, ali si ti? Kaj nisi že na Hrvaškem? Že tri dni si z doma. Morda je tvoj duh? Gašper, saj nisi kod ponesrečil? Moj Gašper?” Barba, tiho! Pridi sem k oknu! — Tako! Sedaj to-le spravi! Če boš potrebna, rabi po pameti, drugo ti bom pisal. To-le, poglej; ta-le les pa deni takoj jutri na ogenj. Sedaj pa tiho! Nikomur ne pravi, da sem bil tukaj nočjo, sicer ti razbijem glavo, kakor sem jo onemu, ki me je odpustil z dela. Dobro sem ga izplačal, vedi! Le skrbno spravi in nikomur ne govori o tem! Na starost nama ne bo škodovalo. Nekoliko “kebrov” sem vteknil nazaj v listnico, da jih bom imel za po potu. Tudi ni zdravo, ko bi se listnica valjala tod okoli. Zdrava, Barba! Dobro gospodinj in molči! — O teh besedah ji je segel v roko skozi odprto okno in odšel hito kot senca, in izgubljen je bil sled za pobijalcem rajnega Lesarja.

Dalje prihodnjič.

Rojakom in znancom v Round Up in okolici, kakor tudi onim potujo, čim skoz našo naselbino priporočam svoj dober urejen

West Roundup Saloon.

Samo ½ mitje zahodno od postaje.

Vedno sveže pivo. — Postrežba solidna. Domača vina.

Josip Cerovšek
lastnik.

Edino pristni Električni Obliž

(Plaster)
izdeluje in prodaja
LOUIS SCHEFFEL, lekarnar
vogal 20 ceste in Blue Island ulice.
Ni boljšega sredstva proti bolečinam. Poskusite ga!

Vsak slovenski delavec in napredno misleč človek bi moral brati “Glas Svobode” in se nanj naročiti.

Denar pošiljamo v domovino.

Po sledečih cenah:

\$10.35	K. 50
\$20.50	K. 100
\$30.85	K. 150
\$41.00	K. 200
\$61.50	K. 300
\$102.50	K. 500
\$204.50	K. 1000
\$1020.00	K. 5000

S temi cenami so vračunjeni vsi stroški.

PRODAJAMO ŠIFKARTE
v domovino in obratno.
MENJAMO DENAR.
Govorimo slovenski.

Kaspar State Bank

1900 Blue Island ave., Chicago, Ill.

JOHN TANCL

Pogrebnik in balzamovač.
Kočije za vse priloznosti, kot svatbe, itd. Telefon Canal 1101.
1921 Blue Island Ave.,
Chicago, Ill.

Vaš trdo-lesen pod
ostane svital, če
rabite naš

Se posuši čez noč
in ostane lep, svi-
tel. Se ne odrgne
in ne premoči.

PERMANENT FLOOR FINISH

Ena roc ročka (kanta) našega “IDEAL WALL PAPER CLEANER” očisti stenski papir v jedni sobi.
Čudovito sredstvo.

CHAS. NOVAK & SON

barve, steklo, čopici in stenski papir
1652-1654 Blue Island Ave.,
blizu 18 ceste.

Telefon Canal 732

VINO. Pristno vino iz Missouri. VINO.

Rojak ne zabavljaj ko prideš v saloon ali naročiš vino, pa dobiš mlako, jesih ali mešano brložgo. Zahtevaj in naroči

VINO IZ MISSOURI

Ki je pristno, garantirano in narejeno iz najboljšega grozdja. — Missourska vina so dobila leta 1900 prvo nagrado namiznega vina na svetovni razstavi v Parizu. To ni vsakemu znano a je resnica.

Vsa vina, ki jih imam jaz na prodaj pridejo iz državnih trtnic in so iz čistega grozdja.

Bela vina:	Cena gal.	Rdeča vina:	Cena gal.
Elvira	60c	Concord	50c
Biesling	70c	Claret	50c
Marshala	75c	Ives Seedling	65c
Dry Hill Beaty	\$1.00	Norton Virg. Seedlg.	\$1.00

Pri naročilih po 50 gal in več, dam sode prosto; pri manjših pošiljtvah in sicer od 5 do 50 gal., priložiti je \$1.00 za sod.

Trgovcem s vini, ki imajo dobre reference, nudim kredit, vsm drugim naročilom je pridjati denar ali ček. Nad 100 pohvalnih pisem vsakemu na razpolago. Tisti, ki niso zadovoljni z vinom, dobe denar nazaj.

F. GRAM. Naylor Mo.

Opomba. Jaz osebno nisem v vinski trgovini temveč se bavim z kupčijo zemljišč, a državna trtnica mi je iz priznanosti prepustila večjo množico tega vina, da se dokáže kako blago rodi trta v Missouri.

VINO. VINO.

NAZNANILO!

Slovcem in Hrvatom naznanjam razprodajo svojega domačega vina. Cena belemu vinu 45c gal. Cena črnemu vinu 35c gal. z posodo vred. Manjših naročil od 28 galonov ne sprejemem. Polovico denarja se pošle v naprej, ostane po sprejemu vina. Za naročila se priporoča

FRANK STEFANICH,

lastnik G. State Winery,

R. R. No. 7 Box 124

Fresno, Cal.

Ustanovljena leta 1908. Inkorporirana leta 1909.
Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

- GLAVNI ODBOR:**
ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Globe, Arizona, Box 503.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11224 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.
- NADZORNIKI:**
FERDINAND GLOJEK, (pred.); 453-53rd Ave., Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 — 136th St., Chicago, Ill.
MARTIN V. KONDA, 1615 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
- POROTNIKI:**
AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut Ave., S. E. Cleveland, Ohio.
JOHN BATICH, Box 487, Claridge, Pa.
JOSIP CVETKOVIČ, Box 94 Hammond, Ind.
- POMOŽNI ODBOR:**
JOSIP IVANŠEK, 1517 So. 43rd Ave., Chicago, Ill.
VICTOR S. SKUBIC, 2727 So. 42nd Court, Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN LEVSTIK, 11224 Fulton Avenue, Chicago, Ill.
MOHOR MLADIČ, 2608 Lawndale ave., Chicago, Ill.
- VRHOVNI ZDRAVNIK:**
DR. ALOIS M. ZAHORIČ, 1846 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odpošiljatve) pa na John Kalan, 341 — 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Seja vsako zadnje sredo v mesecu.

OD ZAPISNIKARJA S. S. P. ZVEZE.

Podatki 16. redne mesečne seje gl. odbora.

Sejo otvori br. predsednik točno ob 8. uri zvečer dne 24. aprila 1912. v navadnih prostorih in v prisotnosti njegovih bratov: A. Mladič, Jos. Benko, Wm. Rus, Jos. Ivanšek, Jaek Tisol, J. Levstik, A. Duller in V. S. Skubie.

Zapisnik zadnje seje se prečita in podpisuje.

Dr. št. 3 Depue, Ill.: Dopi dr. tajnika, tiče se bolniško — naznanilne listine br. Jos. Sklander, se prečita; a ker gl. tajnik naznani, da jo nima v gl. uradu zato se izplačitev dotične podpore nemore dovoliti.

Dr. št. 4 Black Diamond, Wash.: Vzrok sestre F. Slapnik se pripozna za upravičen, zato lahko še v nadalje ostane pri istem društvu.

Dr. št. 31 Farmington, W. Va.: Bolno podporo br. Pavliča se izplača takoj, ko se dobi potrdilne listine iz bolnišnice, da se je resnično v nji nahajal.

Dr. št. 33 Livingston, Ill.: Poročilo o suspendaciji in izključitvi g. Z... se vzame na znanje, ne more pa se privoliti utrgati svote od bolne podpore.

Dr. št. 56 Rock Springs, Wyo.: Nadaljuje se zadevo br. Klemene in sklene, mu bolno podporo izplačati.

Dr. št. 86 Herminie, Pa.: Izplačitev kakega zneska kot bolno podporo iz usmrtninske zavarovalnice bi bila proti pravilom, zato se je ne more dovoliti.

Dr. št. 87 Cleveland, O.: Prošnji da bi se Vam dajali znaki ceneje kot drugim društvam se ne more ugoditi, ker mora biti za vse jednaka cena in se ne sme delati nikake izjeme.

Dr. št. 61 Barberton, O.: Prečita se pritožbo g. Sigmunda ker ga ni hotelo društvo ponovno sprejeti v svojo sredino, s stališča ker ni došlo nobenega obvestila iz gl. urada, ako ravno je predložil obvestilo gl. porotnega odbora, da je zopet sprejet; ker pa gl. odbor dolži zavlačevanja zadeve, se odgovarja, da jo isti ne zadržuje, z ozirom ker mu zadeva ni nič znana in ni dobil o izidu razsodbe še nikakega poročila od predsed. gl. porot. odbora.

Dopis gl. blagajnika se prečita; rešitev istega se pa odloži do druge redne seje, katere se boe vršila na dan pregledovanja Zvezinih knjig, to je dne 20. maja t. l., na mesto dne 29. maja.

Odobre se v izplačitev razni računi, nakar se pregledajo verodostojne starostne listine.

V S. S. P. Z. se sprejme 32 članov in članice prijavljenih ta mesec k raznim društvam.

Naznanje se vzame sledeča umrtja: Br. Matija Petek, cert. št. 293, član dr. št. 2 Claridge, Pa.; bil ubit na cesti dne 1. aprila 1912. — Br. Anton Koegel, cert. št. 2317 član dr. št. 33 Livingston, Ill.; umrl skozi notranje bolezni dne 31. marca t. l. — Brat Jakob Klaušek, cert. št. 1927, član dr. št. 37

Lowber, Pa.; umrl za poškodbanmi od železnice dne 26. feb. t. l. Brat A. Mladič navsetuje naj se kupi za Zvezo državni bond, kateri nosi večje obresti kot denar v hranilnici; nasvet se vzame na znanje, sklepanje pa se odloži do prihodnje seje.

S tem se seja ob 10. uri zvečer zaključuje.

William Rus, zapisnikar.

GRIŠA.

Spisal Anton Čehov.

Griša, majhen, okrogličen deček dveh let in osmih mesecev se spreha s pestunjo po bulvarju. V dolgem, sklapanje pa se odloži do prihodnje seje.

Vsa njegova neokretna, plaho in negotovo stopajoča postava izraza skrajno začudenje.

Doslej je Griša poznal le štirioglat svet: v enem vogalu stoji njegova postelj, v drugem omara pestunje, v tretjem stol, a v četrtem brli večna luč. Če pogledaš pod postelj, opaziš punco z odlomljeno roko in boben, a za omaro pestunje mnogo najrazličnejših reči: kolesca od sukanca, papir, škatljo brez pokrova in polmljenega pajaca. V tem svetu sta poleg pestunje in Griše pogosto še mama in mačka. Mama je punca podobna, a mačka papanovemu kožuhu, le da na kožuhu ni oči in ne repa. Iz tega sveta, ki se imenuje otroška izba, vodijo duri v prostor, kjer obudejajo in pi-jo čaj. Tu stoji Grišin stol na visokih nogah, in ura visi, ki je le za to, da maha z nihalom in da zvoni. Iz obednice prideš v izbo, kjer stoji rdeči naslanjač. Tam se na preprogi nahaja temna pega, zaradi katere še sedaj groze Griši s prstom. Za to sobo je še druga, kamor ga pa ne puste in v kateri se pokaže časih papa — čudna zagonetna oseba! Pestunja in mama sta razumljivi: Grišo oblačita, pitata in ga spravljata spat, a zakaj je papa na svetu, ni znano. In še druga zagonetna oseba je — teta, ki je podarila Grišu boben. Pride, pa izgine. — Kam izgine? Griša je neenkrat pogledal pod posteljo, za omaro in pod divan, a tam je ni bilo...

V tem novem svetu, kjer solnce reže v oči, toliko papanov, mam in tetk, da ne veš, h komu bi hitel. Ampak najbolj čudna in nemurna stvar so — konji. Griša opazuje gibanje njih nog, pa ne razume ničesar. Ozira se na pestunjo, da bi mu razložila, a ona molči.

Naenkrat zasliši strašen topot. Po bulvarju se v enakomernem koraku pomika naravnost proti njemu četa vojakov. Mraz ga spreletuje od strahu in vprašujoče pogleduje pestunjo, če ni nevarno. Pestunja ne beži in ne joče, kar je dokaz, da ni nič nevarnega. Griša spremlja z očmi vojake in začne sam stopati v taktu.

Čez bulvar pritečeta dve veliki mački z dolgim gobcem, molečim jezikom in kvišku zavihanim repom. Griša misli, da mora tudi teči, pa steče za njima.

— Stoj! — zakliče pestunja in ga prime za pleči. — Kam pa? Le ne bodi razposajen!

Glej, tam sedi neka pestunja in drži košarico pomaranč. Griša gre mimo nje in molče vzame pomarančo.

— Kaj delaš? — zakliče spremljevalka, ga udari po roki in mu iztrga pomarančo. — Bedak! Zdaj bi Griša rad pobral čepino, ki mu leži pred nogami in se blesti kakor večna luč doma, pa se boji, da dobi zopet po prstih.

— Klanjam se! — zasliši Griša naenkrat nad svojim ušesom močan in gost glas in ugleda visokega človeka s svetlimi gumbi. Na veliko veselje seže človek pestunji v roko, se ustavi in začne z njo razgovor. Blesk solnca, šum kočij, konj, svetli gumbi, vse to je bilo nekam čudno novo in nič strašno, da se je duša Griše napolnila z razkošjem in se je glasno zakrohotal.

— Pojdimo! Pojdimo! — zakliče človeku s svetlimi gumbi in ga pocuka za skrince.

— Kam pa? — vpraša človek.

— Pojdimo! — nadaljuje Griša vztrajno.

Rad bi dejal, da ne bi bilo napačno vzeti papana, mamo in mačko seboj na sprehod, a jezik ne govori tega, kar bi rad.

Čez kratek čas zavije pestunja z bulvara in pelje Grišo na veliko dvorišče, kjer še leži sneg. In tudi človek s svetlimi gumbi koraka za njima. Skrbno se ogibljejo snežnih kupov in luž in vstopijo po umazanih temnih stopnicah v izbo. Vse zakajeno je od dima, po pečenci diši; ženska stoji ob ognjišču in peče kotle. Kuharica in pestunja se poljubujeta, sedeta s človekom na klop in se tiho razgovarjajo. Griši, izdelane mu v debelo oblačilo, postane neznošno vroče.

— "Kako neko to?" — si misli in se ozira naokolo.

Temna strop ugleda, velike vilice, ognjišče, ki izgleda kakor veliko črno duplo... — Ma-a-ma! — zakriči.

— No, no, no! — zakliče pestunja. — Le potrpi!

Kuharica postavi na mizo steklenico, dva kozarca in pasteto. Obe ženski in človek s svetlimi gumbi trkajo in pijo, in človek objema zdaj pestunjo, zdaj kuharico. In potem zapoje vsi trije potih.

Griša iztegne roko k pasteti, pa mu dajo košček. Je in gleda, kako pije pestunja... Rad bi pil.

— Daj! Daj! — zaprosi.

Kuharica mu da požirek iz svojega kozarca. Debelo pogleda, namršči čelo, kašlja in maha dolgo z rokama, a kuharica ga gleda in se smeje.

Vrnivši se domov pripoveduje Griša mami, stenam in postelji, kje je bil in kaj je videl. Govori ne toliko z jezikom, kot z obrazom in z rokama. Kaže, kako se blešči solnce, kako teko konji kako zgleda strašna peč in kako pije kuharica.

Zvečer ne more zaspati. Vojaki, velike mačke, konji, čepinje, košara s pomarančami. — Svetli gumbi, — vse to se mu je spletlo v klobok in davi njegove možgane. Premetava se z ene na drugo stran, govori in udari navsezadnje v jok, ker ne more strpeti razburjenja.

— Kako ti je vroče! — govori mama in ga z dlanjo poboža po čelu. — Od česa neki?

— Peč! — plaka Griša. — Proč, peč!

— Preveč je jedel... — misli mama.

In Griša, ves poln vtiskov novega življenja, dobi od mame žličko ricina. "Zarja".

KMETIJSTVO.

Izbiranje jajc za valenje.

Ko farmer izbira mladež za re-jo, tedaj reče: Ono žrebe če biti dobro in bo iz njega vrli konj, kajti mati je bila izvrstna in trpežna žival; le-ta telica bo molzna krava prve vrste, ker mati je bila najboljša krava na farmi. — Farmer gleda pri izbiri mladeži na pokolenje; on zna da enorodno dá istorodno; edino od dobre živali zamoremo dobiti dobro potomstvo — mladež. So izjeme, "kajti v vsaki rodbini se dobijo črne ovce"; toda to so samo izjeme v splošnem običaju, ki vodijo dolge zaznamke o pokolenju vsake živali.

Na farmah se dá malo pozornosti rejnim običajem, in to vsaj v toliko, kar se kuretne tije. Pri izbiri jajc za valjenje, slišimo navadno: Jajce je jajce, in po tem je tudi uspeh reje.

Ponavječ se na farmah zgodi, da se vzame prava zmes različnih plemen in živali vsake starosti. Le po naključju izve gospodinja, da ta ali ona kokoš dobro nese; gospodina ima dosti posla v hiši, na vrtu in sploh pri gospodinjstvu, tedaj je malomarnost kurje reje deloma oprostljiva, toda le deloma. Da pretežna večina kokoši slabo nese; je neizpodbitno dejstvo, toda malo so znane, in to iz vzgoraj navedenega vzroka.

Jajca za valjenje se tedaj vzamejo, kakor se jih v gnezdu najde, namreč jajca od mladih, slabotnih in tudi od zelo starih kokoši. Od takih kokoši, se ne bi smelo nikoli vzeti jajc za valjenje.

Petelinov je dovolj na farmah; javljajo se po vednih bojih. Dva ali trije teh kurjih bojevnikov, so gospodarji na dvorišču ter zapode pri vsaki priliki sosedne telovalce. Močna odstotnina neplodnosti jajc je povod vednih petelinjih sporov in rabuk. Razven tega se na farmah često opusti, vsakoletne nabave novih petelinov v svrhu krvne osvežbe; izvršuje se najobširnejša reja perutnine, a zatrdano bolezen in telesna slabotnost med kurjadjo se vedno razširja. Ali tudi tam, kjer vsako jezen nove kokoši nabavijo, so razmere malo boljše. Odkod se vzame nove živali? Navadno jih od sosedov zamenjajo, kjer se kurji reji da takisto malo pozornosti, kakor se to godi pri prodaji jajc ali pa klavne živine.

Kdor hoče kurjo rejo uspešno negovati, si mora omisliti plemenski rod, enega petelina s 5 do 10 kokoši, zdrave in močne živali, ne

pod 2 in ne nad 3 leta stare, ki jih more držati stran od drugih kokoši, ter od le-teh vzeti vsa jajca za valjenje.

Ali, tudi od teh se ne sme vsako jajce koklji položiti, brez da bi se ga popred ogledalo. Često se dobijo jajca, ki niso pravilno zraščena, lupine so žmulaste in ne enakomerne. Zunanost da sklepati na notrajnost, in taka jajca slišijo v ponvo in ne v gnezdo. Jajca s tenko lupino se morajo takisto odstraniti. Da so le sveža jajca dobra za lego, to je znano, nad deset dni stara, nimajo čisto dosti močnega življenjskega plodu; od tod klopotei.

Tudi taka jajca, ki ležijo po več dni v gnezdu, kjer kokoši nesejo, so za valjenje dvomljive vrednosti, ker vsled vpliva telesne toplote se plod razvije, a v noči zopet umre.

Zanesljivo znamenje, je li jajce za valjenje sposobno ali ne, še ni iznajdeno. Baš tako malo se po vnažnosti da sklepati, je li v lupini piščance moškega ali ženskega spola. Nekateri rejači trde, da podolgata, konicasta jajca vsebujejo piščeta, a polna okrogla pa petelinčke; tudi lega zračnega mehurčka v jajcu bi spol označila in sicer pri tistih, ki zračni mehurček na koncu leži označi moškega, a pri tistih, ki leži mehurček na strani pa ženske spol. Natatne preiskave so dognale, da vsa ta mišljenja niso zanesljiva. — Boljše pravilo, a tudi ne vselej zanesljivo, daje velikost jajca, toda le, če so preiskovalna jajca od ene in iste kokoši. Velika jajca ene kokoši vsebujejo navadno petelinčke. Se pa izberejo vsa velika jajca iz zaloge, tedaj ostanejo med drobnimi jajci vendar še precej takih, ki vsebujejo petelinčke, ker nekatere kokoši nesó enakomerno drobna, druge zopet enakomerno debela jajca.

Često slišimo pritožbe, da se mladi piščanci neukretno izvalje, kar se pa ne sme vselej na pogreške jajc spodtkitati. V prvi vrsti se more dobra kloča vpoštevati, in po tem ima lega in okoliš gnezda velik vpliv na razvoj mladega življenja v lupini. Naše kokoši v prvotnem, divjem stanu, pripadajo k zemeljskim valilec; izgrebujejo globino in v njo položijo travo in perje in s tem je domovna oprema izgotovljena. — Iz zemlje puhteča mokrota se vrine v jajce, ter vzdržuje pod lupino nahajočo kožico ali mreno mehko; tudi v domačena kokoš gre za rano v rosno travo, da zadobe mladiči, na ta način za vzdrževanje življenja potrebno mokroto. Na to se pri napravi gnezda malo kedaj ozir

jemlje; v zabojih in sodih, na podih na visoki slammni ali seneni kopici napravimo gnezda za valjenje, ter na tak način jajca odtegnemo vsaki potrebni mokroti, ali pa celo držimo koklje zaprte, tako da zamorejo le po "milosti" na prosto priti. Pri strajni leži koklje, dobijo jajca preveč toplote, vsled česar postane kožica v jajcu pusta, trda, in piščanci jo nemorejo pretrgati, in tako porčajo v lupini.

Da se to prepreči, se pod gnezdo položijo rušnje, ki se jih more večkrat ponoviti. To se stori, ako ni priličnega prostora na tleh.

Pri zgodnem valjenju, ko je še zemlja zmrzla, vpliva pomanjkanje mokrote škodljivo na jajca; navadno je pa mraz povzročitelj, da se pri zgodnem valjenju slabi uspehi dosežejo. V takih časih nemore kokoš zadostne toplote proizvajati, pogosteje še se pa jajca prehlade med hranitvijo koklje.

Za valjenje so najbolj stare kokoši in sicer teških azijskih plemen; izplača se že eno tet vrst kokoši edino za valjenje imeti. Ta vrsta rada sedi in sicer je izborna voditeljica.

Število jajc, ki se eni kokoši podloži, se ravna po velikosti živali. Mala kokoš ima 12—14, a velika 16—18 jajc dovolj, manje šte vilo obeča bolji uspeh.

\$25.00 — ZASTONJ — \$25.00

3	7	4
2	9	6
10	5	8

Ako hočete imeti dobro 14k pozlačeno uro z napisanim jamstvom tovarne za 20 let, jo lahko dobite od nas na lahke broke, mesto od trgovcev, ki računajo dvakrat toliko. Postavite številke zgoraj tako, da bodo na vse strani sešteje na 18, vam pošljemo certifikat za \$25 kredita z eno naših ur in verzičje; tudi pošljemo naš katalog, da si izberete uro, verižico i ovesek. Pošljite znamke za pošto in pišite na: **LENOX WATCH CO., 32 Union Square, Dept. 14, New York.**

Dr. J. H. ROTH
zdravnik in ranocelnik.
1664 Blue Island av. 2612 S. Millard av.
vogal 18 cesta blizu 26 ceste
od 9 do 10:30 dop. v jutro do 8 ure,
2:30 do 4 pop. od 12 do 2 pop.
6:30 do 8 pop. in po 8 večer.
Tel. Canal 85. Tel. Lawndale 3470.

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO.

Printype — OLIVER Typewriter

Edini pisalni stroj na svetu, ki uspešno tiska črke. 17 CENTOV NA DAN.

Printype Oliver pisalni stroj, ki je oviral napredek desetletja v pisalnih strojih je kar naenkrat skočil v ospredje in ga sedaj nudimo občinstvu za 17 centov na dan!

Dobite ga za isto ceno kot navaden stroj in to za — par centov na dan.

Važnost tiskane črke je povsod priznana. Kdo ne razvidi, kaj pomeni svetu velikansk kup tiskovine, ki je tako različno tiskana kot časopisi ali magazini. Printype Oliver pisalni stroj ima lepe črke take kot jih rabijo v svetovnih tiskarnah.

Printype (tiskana črka) se odlikuje radi jasnosti in lepote. Ista odstrani vsako napenjanje oči, kar je nekaj navadnega pri starih outline črkah. Printype je nekaj novega, modernega za korespondenco. Isti tiska vsako črko, vsako številko in znamenje "popolnoma različno".

Popolna zgodovina "Printypa" se ni bila nikoli objavljena. Tukaj je:

PRAVA ZGODOVINA PRINTYPA

Ideja, ki je rodila "Printype" je rezultat vspeha naših zvečenec črk, ki so opremili pisalni stroj za naše urade, da so pisali "The Oliver Typewriter" z našimi svetovno znanimi varstvenimi črkami, kakor so na imenu na stroju in v vseh "Oliver" tiskovinah.

Lepota in jasnost naših "ebony trade mark" črk je nas dovedla do tega, da smo opremili Oliver pisalne stroje s črkami, s katerimi se da cela angleška abeceda natisniti v tiskani obliki to je debelimi in tenkimi ptozami!

Delali smo leta in leta na načrtu in konečno se nam je posrečilo izdelati izključno za Oliver pisalne stroje, lepe tiskane črke znane po celem svetu kot "Printype".

LJUDSKA SODBA

Da je ljudstvo zavzeto za Printype kaže sledeči fakt:

Nad 75 odstotkov vsega izdelka Oliver pisalnih strojev imajo "Printype".

Občinstvo zahteva "Printype" in zapušča stare črke.

V teku enega leta kakor sedaj kaže, bo 90 procentov prodanih pisalnih strojev opremljenih s "Printype".

Tako je Oliver pisalni stroj, ki je prvi uspešno prinesel vidno pisavo, zopet v ospredju z drugim revolucionarnim zboljšanjem, s — Printype, črka ki tiska tisk!

KORPORACIJAM:

Oliver pisalni stroj rabijo velike tvrdke po celem svetu. Naš "17-centov-nadan" načrt je zato, da pomaga onemu velikemu razredu kupovalcev pisalnih strojev, ki si žele isti stroj kot ga imajo velike korporacije in se jim bolj prilaga lahki način za nakup.

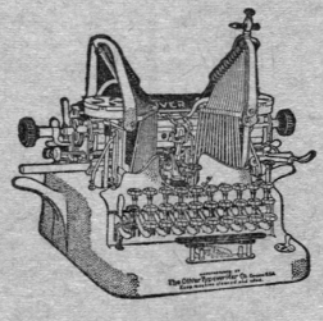
Ljudstvo zahteva Oliver pisalne stroje zato ker isti dobro prestaja skusnje največjih korporacij.

Oglejte si "PRINTYPE" — Oblika se vam bo dopala

Pišite po "Specimen Letter and 17-Cents-a-Day" Plan.

Spoznavte se s Printype, kraljujočo ljubljeno pisalnega strojstva. Zatevajte odgovor, pisan na Printype Oliver pisalni stroj, da se seznanite s temi lepimi, novimi črkami. Na zahtevo Vam radevolje pošljemo naš "17-centov-na-dan" načrt. Naslovite: Sales Department.

THE OLIVER TYPEWRITER COMPANY OLIVER TYPEWRITER BLDG. CHICAGO.

Najveća Slovanska trgovina z glasbenimi instrumenti v Ameriki.
Fonografi, slovenski rekordi, importirane harmonike, gosli, tamburice, itd.
Glasovirji (piano) po najnižjih cenah; kakor tudi vsi drugi v glazbeno stroko spadajoči predmeti.
Josip Jiran
IZDELOVALEC IN TRGOVEC
1333 W. 18th Str. blizu Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Slovincem in Hrvatom se priporoča kot domači vinotučer
STEVE JAKŠE,
izdelovalec in prodajalec vina na debelo. Se priporoča za obila naročila! Naslov:
STEVE JAKŠE,
Box 657 **Crockett, Cal.**

RAILROAD EXCHANGE BAR
2245 Larimer St. **Denver, Colo.**
Slovincem se priporoča kot dobra domača salunarja.
Louis Prosek in Joe Fischlin

COLORADO COLUMBINE BREWING CO.
Domača pivovarna.
Slovinci, podpirajte domačo industrijo!
JOE GOLOB,
predsed., blagajnik in upravitelj.
URAD: 105 Harrison ave., LEADVILLE, COLO

"NARODNA DVORANA"
in **NARODNI SLOVANSKI SALOON**
4837-43 Washington St., DENVER, COLO.
Vedno domače dobro vino, likerji i cigare.
Vat Slovani se zbirajo v tem saloonu!
Za obisk se priporoča
JOHN PREDOVICH, lastnik

Eagle Bar
117 East Northern ave., Pueblo, Colo.
Vedno za dobiti Walterjevo sveže pivo; dobro domače žganje in pristno vino in raznovrstne smotke.
Slovinci obiskujte naju!
RUDOLF KARLINGER & JOS. ZAKRAJŠEK, lastnika.

Rojakom v San Francisco, Cal., in slovenskim potnikom se priporoča
HOTEL LJUBLJANA
LAIBACH
JOHN KUKAR, imitelj.
461 Fourth St. San Francisco, Cal.
Telef. Douglas 5049 Telef. Home J2436

LOUIS ROBSEL
Slovensko-hrvaški
SALOON
Vedno sveže pivo, izvrstno žganje in pristno domača vina.
460 Grand ave.
KENOSHA, WIS.
Telefon 1199

Znanje in skušnja
Za izdelanje slik je treba poleg kamere in lense tudi tehničnega znanja in umetniške skušnje.
Jaz imam tehnično znanje in moji odjemalci pravijo, da imam tudi umetniško skušnjo.

Nemeček
FOTOGRAF
1439 W. 18. St.
vogal Albert St.

KAKO SE DELA V SVOBODNI AMERIKI S SVOBODNIMI LJUDMI.

Znamenita razsodba.

Te dni je višje državno sodišče v Springfieldu izreklo važno sodbo in to na podlagi zadnjic sprejetega zakona o dolžnosti jamstva.

Tiče se takozvanega "Test-Fall," (za poskus) Milford Streeters iz Aurore proti "Western Wheeled Scraper Works." Kako zadeva leži, ni iz poročila razvidno, tedaj je treba, da si jo iz sodnijske razsodbe sami predstavljamo.

Razsodba je že sama na sebi važna, ker zavrže dosednji običaj, po katerem delavec ni opravičen do odškodnine, ako on ponesreči pri delu vsled pokvarjenega ali nevarnega stroja, pri katerem dela, vzlic temu, da mu je nevarnost bila znana. Ta temelj mima več v Illinoisu veljavnosti.

Razsodba pravi med drugim: "Dolžnost mojstra (pač delodajalca. Op. ur.) je izpremenjena. On ne more svojo obrt (ali rokodelstvo) po svojem lastnem mnenju izvrševati, on ne sme v prihodnje mašinarije in orodje po svoji poljubnosti izbirati. Ne zadostuje več "pametna" (reasonable) marljivost z ozirom na kraj delavnice, mašinarije in orodja, marveč zraven te "pametne" marljivosti, mora on tudi zakonite predpise zasledovati.

"Zakon ne prepušča varnostne naprave pri njegovih strojih edino njegovemu razsodku, in mu tudi ne dovoljuje, da bi tiste delavce nevarnostim izpostavljali, ki so po raznih okoliščinah prisiljeni, rajši pri njemu delati, kot da bi riziko prevzeli in pod zakonitimi pogoji kje drugod delo sprejemali.

"Varnostne naprave prirediti pri strojih, ki so v zakonu našteji, je dolžnost vsakega mojstra proti svojim delavcem, ki jih more proti vsakemu delavcu izpolniti. Opustitev teh dolžnosti je pregrešek, ki se kriminalno kaznuje.

Brezobzirno na teoretično svobodo vsake osebe svojo delavno moč prodajati in nje zakonite pravice delo zapustiti, ako z delavnimi razmerami ni zadovoljen, ima dejansko moč v okolnostih, revščina, skrb za rodbino, pomankanje dela, konkurenca ali druge razmere—ki često delavcu drugega ne dopuščajo, kot delo sprejeti kjer je in tudi, če je še tako protizakonito."

Ta razsodba je napredek nad dosedajnim običajem ki se po neki razsodbi Knisleya ravna in ki vsebuje nastopni odstavek:

"Ni nobenega pravila, ki bi delavca za to oviralo, samostojno razsojati, če zaradi višjih plač, pomankanja dela, ali pa iz drugih

razlogov ne bi delo sprejel, ki je z javno nevarnostjo spojeno.

Kaj je pravica.

Če takozvani "fair play" med družabnimi razredi pripada k ideji pravice, ali tedaj naše pravno mišljenje drugam meri? Do sedaj je. In v dokaz nam služijo razne razsodbe naših sodišč. Zakoni, vstvarjeni za praktično svobodo, neodvisnost delavca, ki ga postavijo na isto stopno z delodajalcem, so ovrženi od raznih sodišč, češ da niso ustavni in na ta način očito izražajo, da pravica ni za vse enaka, toraj pozna družabne razrede.

V predzadnjem odstavku imamo pred očmi razsodbo, katero je odobrilo najvišje sodišče v drželi ki pravi, da delavski odškodninski zakon (Compensatory Act) ne vsebuje ničesar, ki bi ohranilo zdravje varnost in moralo delavčevu. Prav imajo ekonomski in socijologi, da kritizirajo sodišča, ke dar zavzamejo taka stališča.

Kako to pride, da se pravna ideja pravice razlikuje od ideje ekonomov in socijologov?

Prvotna ideja pravice je obstojala v tem, da je skrbela za mir. Karkoli je služilo za preprečenje privatnega maščevanja ali vojske, se je smatralo za instrument pravice. Zakon je v začetku skušal dati poškodovani stranki odplačilo ali nadomestilo za maščevanje ne oziraje se na stan. Z dnih časa se je spreminjal prvotni zakon in ni nam možno tu citirati razne zakone starih Rimljanov, Anglo-Saksov, Salizanov, Frankov in Grkov, da bi čitateljem pokazali kako je prišlo do tega, da je izgubil prvotni zakon vso veljavo enakopravnosti.

Najbolj važen je stari rimski zakonik iz Justinove dobe, ki je podlaga anglosaškemu zakoniku in naš ameriški zakon temelji na slednjem.

Grška filozofija in rimski zakon sta kmalu zgubila primitivno idejo pravice in sta si ustanovila tak zakon in tako pravico, da z istim tem lažje ohranijo družabni red—status quo ter da drže vsacega človeka na svojem mestu. V času reformacije pa so začeli dvomiti nad tem status quo in samo razsodni razlogi proti autoriteti so vodili do novega spočetja v filozofiji, teologiji, politiki in konečno tudi v pravni teoriji in rezultate je bil ta, da so smatrali pravico za željo po pridobitvi vrhunca samobrambe ali boljše nadvlade posameznikov. Začetek tega je v filozofiji, ki je vladala nad politiko, etiko in konečno nad pravosodjem.

Ta koncepcija je čisto individualistična, ker skuša s postavo preprečiti vsako posredovanje razvojem in vladanjem, v kolikor se je to dalo storiti s podobnim razvojem od strani drugih.

Spencer je formuliral to teori-

jo, ko je označil pravico sledeče: "Liberty of each, limited only by the liberties of all." (Svoboda vsacega, omejena samo od svobode vseh.) Ta koncepcija pa se je umaknila novi v politiki, etiki in ekonomiji, a prevladuje pa v pravosodju.

Mnogekrti se je že govorilo, da mora zakon popustiti oboje to je moč in zvižajo, to se pa še ni storilo. Stari problem je bil varovati slabejšega pred močnejšim, da zadnji prvega ne izkoristi. Nov problem pa je, da nekateri so duševno močnejši in rabijo to za izrabljanje slabjih. In da se temu zlu v okom stopi je treba zavesti organizirane možgane proti agresivnim možganom posameznika.

Naši očetje so imeli pravo življenja, svobode in veselja za nepreklicno, nasprotno pa je danes, ko ljudje zaktevajo in trdijo, da masa ima pravico iskati največje zadovoljstvo. Toraj kedor jačji, ta tlačí — to je današnje pravo. Iz tega je razvidno, kam smo zašli z zakonodajstvom. Dva tisoč let stojimo na isti stopnji. Dva tisoč let že vlada oni starinski zakon, ki so ga tako zavili, da sedaj koristi samo onim, ki so se znali duševno in moralno povzpeti nad svojim bližnjim.

Slušajte, kaj je pisal Zasius v letu 1520: "Vse vede so slekle staro, vmazano obleko, samo pravosodje je ostalo v starih capah."

Naši zakoni so zakoni, ki so jih ustvarili mrtvi za žive, to je so stari in času neprimerni in zato se ne splača govoriti sploh o kaki pravici. Za ubogega, neučnega delavca ni pravice pa naj je išče po vseh sodiščih. Kjer se bi še našel kak star zakon, ki bi govoril v njegovo prid, pa ga ovržejo, češ ni konstitucioneln ali pa je popravljen. Če pa že vsega tega ni pa zviti korporacijski odvetniki najdejo luknjo, katero "po svoje" zamaše in morda dobri zakon tako tolmačijo, da je v njihovo in ne pa delavčevu korist.

Naši juristi in sodišča, ko ne bi bila vladana od močnejšega, bi že lahko zdavna uravnali pravosodje tako, ki bi pravično sodilo dobro in slabo. Ko bi juristi nehali študirati historični zakonik, ko bi v njih vladal čut pravice do enakopravnosti, ko bi začeli nepristransko študirati socijalne in filozofične metode, tedaj ne bi imel kapitalist take svobode in ne bi delavca tako od strani odirali.

Če še hočete ostati pri stari navadi primite se z vso resnostjo primitivnega zakona, ki je dvatisočkrat boljši od sedajnega. Isti nam bi dal vsaj enakopravnost. Pričakovali bi vsaj pravice ali primerno nadomestilo za škodo povzročeno, pa bodisi od kapitalista ali reveža.

Pravice ni, svobode tudi ne.

Za delavca ni nobene pravice, vse je proti njemu. Kedar štrajka za večjo plačo, ke dar prosi za delo in ke dar se potolče ali ubije v rudniku ali tovarni, tedaj mu groze z zaporom in bajoneti. Na vsako delavčevu prošnjo za pravico, dobi bajonet, svinčenko ali pa okove za odgovor, dasi mu ustava Zdr. držav jamči osebno svobodo. Delavec je slabši kot suženj. Suženj saj niso morili in z bajoneti predirali. Vsak gospodar je pazil na to, da so njegovi sužnji dobivali dovolj hrane, dovolj obleke in primerno stanovanje. Tudi za slučaj bolezni je zanje skrbel, ker če mu bi suženj umrl, bi s tem izgubil na premoženju.

Če kapitalist zgubi delavca nič ne zgubi, pred durmi njegove tovarne čaka stotine radovoljnih modernih sužnov. Samo pomigniti jim je treba. Delavec ima toliko svobode kolikor mu je delodajalec pripušča in nič več. Kedar je štrajkar takrat se ne sme delavec—štrajkar niti ganiti, skriti se mora in ke dar ga glad tira na dan takrat mu bajoneti zastavijo pot. Gladan mora se vdati. In kako se ne bi vdal nemilosti kapitalista, ko mu žena in otroci gladu vmirajo in vpijejo milosti od "zatelebane" milice, ki jim z bajoneti zapira pot do kruha.

Taka je pravica!

Linčanje.
Greenville, Miss., 6. maja. Neznane črnce je večeraj večer okolo 9. ure napadel vdovo G. S. Whitehead na javni cesti; kmalu potem je druhal storilca zalotila in na brzjavni kol obesila.

NIZKE CENE

I. Floor	II. Floor	III. Floor
Voljeno blago	Ženske suknje	Pohišstvo
Svila	Ženske obleke	Peči
Kaliko	Ženske vestje	Kovčegi
Flanela	Ženske kiltje	Preproge
Čevlji	Ženska kožuhovina	Zastori
Zastori	Ženske jopice	Otročji go-carts
Belo blago	Otročje obleke	in vozički
Platno	Otročje suknje	Pokrivala
Spodnje perilo	Otročje pokrivala	Podobe
Moško perilo	Muslinovo spodnje perilo	Refrigeratorji
Robčki	Robci	Kofri
Rokovice	Naprsniki	Grocerija
Mošnje	Albumi itd.	Mesnica
Perfume	Ženski klobuki	
Zlatnina	Muzikalije	
Všitja		
Okraski		
Mešano blago		

Basement		
Glažuta	Pisalni papir	Igrače
Porcelan	Pleskarsko blago	Bicikli
Svetilke	Importirana glažuta in namizno posodje	Tricikli
Lesena roba	Srebrnina	Sanke
Noži		

Hranite naše Trading stamps.
Iste lahko zamenite v kateremkoli departmentu za katerikoli predmet v vrednosti do \$3.00.

ALBERT LURE CO.
1816-1818-1820 BLUE ISLAND AVE.

Zdravljenje v 5 dneh

VARICOCELE HYDROCELE BREZ NOŽA IN BOLEČIN.
Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicocell, Structuri; dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčno nezmožnost, vodenico in boleznitličič se možkih.

Popravite Vaše zdravje.
Ozdravim pozitivno želodec, pljuča, ledice in neprilike v jetrih. (Za neupešno zdravljenje ni treba plačati.)

TAJNE MOŠKE BOLEZNI
ZGUBA NAGONA, BOLEZIV LEDICAH IN JETRIH zdravim hitro za stalno in tajno. Živčene onemoglosti, slabost, napor, zastrupljenje in zguba vođe.

PLJUČA
naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim po moji najnovjši metodi.

ZASTRUPLENJE KRVI
in vseh drugih kožnih boleznih, kakor prišče, lucije, onemoglost itd.

ŽENSKÉ BOLEZNI
beli tok, bolečine v ozature, garje, otekline, podju in druge organske bolezni zdravim za stalno.

Preiskovanje brezplačno. Govorimo slovensko.

DR. ZINS, 183 N. Clark St. Chicago
med Randolph & Lake
Odperto od 8 zjutraj do 8 zvečer. Ob nedeljah od 8 zjutraj do 4 pop.

Pilsen Auditorium
Restavracija in Bufé
JOS. FALTA, lastnik
1657-61 Blue Island Ave., Chicago.
Največje dvorane na zapadni strani Chicage.
Importiran Pilsner, Anheuser-Bush, Michelob in ... varljivo na čepu. Importirana vina in cigare.
TELEFON CANAL 4250.

Čemu pušiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, močje se popolnoma zdrave zobelj? Pušiš si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.
544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Canal 2127.

Pijte najboljšo pivo
Edelweiss
Peter Schoenhofen Brewing Co.
PHONE: CANAL 9 CHICAGO, ILL.

Gotov denar
Hranilna vloga v tej banki je varno uložen denar, ki nosi 3% obresti ni ga lahko dvignete ke dar hočete.
INDUSTRIAL SAVINGS BANK
—2007 BLUE ISLAND AVENUE.
Odperto ob sobotah večer od 6. do 8. ure. Safety Deposit predali po \$3.00 na leto.
22 let v biznesu.

Pravica za delavca.